

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

սկստճննել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

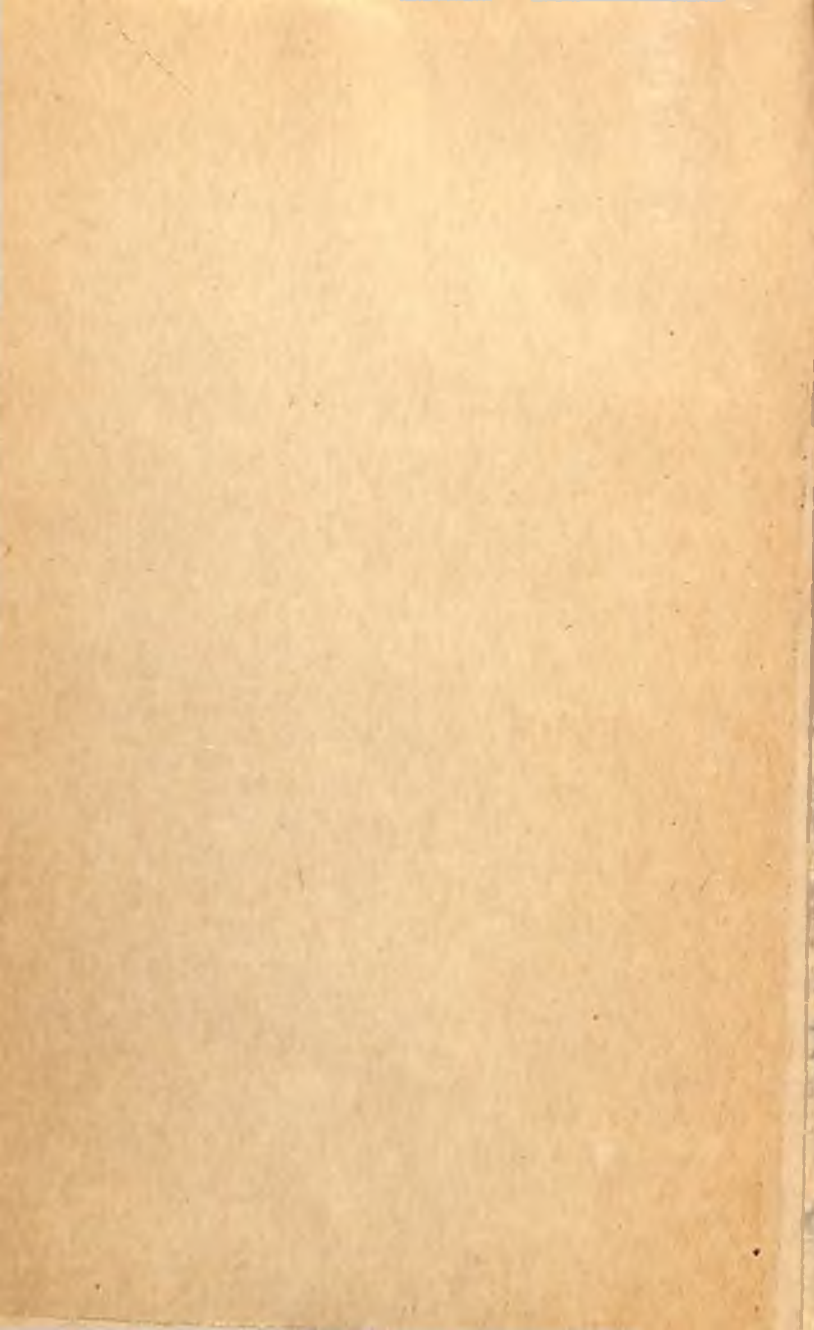
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2 004

192 1853
ՄԻԽՄԳԻՆ ՏԻՐ

(ՕԼՄԱԴ)

ԹԷՄԱՄ ԱՏԷՄ

(ՊՈՒԼՄԱԴ)

Ջեմիցի վե Սեցա'իսեց'

Էպիսի վե Հագիգի Հայար

Է Ս Է Ր Ի

Տօք. Ա. Խ. Մեխթուրբան

Ա Մ Է Ր Ի Դ Ա

Մ Ի Ի Մ Ք Ի Ն Տ Ի Ր

(Օ Լ Մ Ա Ք)

Թ Է Մ Ա Մ Ա Տ Է Մ

(Պ Ո Ի Լ Մ Ա Ք)

Զեմինի վե՛ Սեճա՛իսեճն՝ Էպեճի վե՛ Հագիգի Հայաք

Է Ս Է Ր Ի

Sofp. Ա. Խ. ՄեհիԹԱՐԵԱՆ

(A. H. COMFORT D. D. S.)

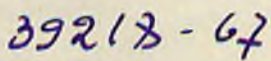
Քեմսըն, Նիւ Ճըրզի

Ա Մ Է Ր Ի Ք Ա

1 9 2 7

501-42

(548)

Մ Ո Ւ Վ Ա Տ Տ Է Մ Է

Ղուրուր՝ նեհալիքսն զողար,
Մեզնեպ՝ իման իգրարընսան զողար,
Թեն՝ քննեն զողար,
Նենի մախուզ՝ Քրիստոսան զողար:

Պաւ փւշիւք փրապըն մուհարրիւրի 1882 թէ Նօզդաւ-
սա Ֆազիր պիր ա'իլէսէն զողմբ Վէ 1902 թէ Մեքէպ ի
քրայպիյէ ի շահանէսէն մեզուն իւր քապիպի օլուպ, Ա-
նաթոյիս Գոյենի մու'ալլիսէնէն պիրի պուլուկան
Լոսթն Տարագնեան իլէ 1905 թէ քեհիլէ էյլէմիւ իւր:

Ասանա Թարսուս գըրալընսան (1909) սօնրա Մըսա
Ֆիրաւ Էսիպ՝ Թիւրք հիւլիւմէրինէն 15 սէնէյէ մահիւմ
օլսուլը իչիւն Ամէրիգայա նազը ը խանէ էյլէմիւ իւր:

ՊէսնուՖուս ա'իլէմին քէ'ալիւլէ, իսքիգրազ Էքսիյիմ
Էօլ մէսարիֆիմիզին քէսիյէսի Վէ պու իւրարըն լիսանը-
նը Էօյրէնմէֆիլիյիմ իչիւն, հաթրանըն իւլ կիւնիւնիւ իւր,
սիլիւր իւլ կիւնիւնիւ սախի մէքէպ Վէ մէզլէրէ (լէֆշը-
լարա) քախիս Էսիպ. պանա փւլլիլէն Էենի օլան Ինկ-
իզնէ լիսանսա իւր քէպսուքինի օգուլուպ, հիւլիւմէր
լմքիհանլարընսա մու'աթթազ Վէ իւրմէ միւլէսսէր օլա-
պիլմէֆիլիյիմ, ուրհէրիմ Վէ սիննիմ նօզրաի նազարընսան
սախի պ'նէն նազարիլ կիւրիւնիւր իսի:

Բապըր սէլէնիւր իչիւն Հէր ՇէՅ էյիլիյէ Էարսըմ Է-
սէր իսիլի հազիգարընսա՝ պիւրնէն Մեզմուրը իւրմէրէն

Մ Ի Ի Մ Ք Ի Ն Տ Ի Ր

Իշխութեք, իսթինթաճ էթմէք, անլամագ վէ պիլմէք՝ Փարգիլը Փարգիլը հալ վէ ատըմլար տըր: Հէր հանկը սընֆա ա'իտ պիր ֆէրտ իշխան, պիր հազիգաթը իշխութեք, լաքին ա ն լ ա մ ա մ ա գ, վէ անլամագ ամամա՝ պիլմէմէք չօգ տէֆա վուգու պուլուր: Պու հալ պէնլամ վէ սէնին իշխան տախի միւմքին տիր:

Հէր հանկը տինէ մէնսուս օլան հէր ֆէրտ, ա'իտ օլտուղը տինին իման իգրարընը իշխմիշ, հաթթա՝ անլամըջ օլուր իսէտէ, անլատըղընը վէ սէօյլէտիյինի պիլմէմէք ն լ ե ի ն պուլունմասը միւմքին տիր:

Տինի իրիսթիանլըգտա տախի հալ պէօյլէ տիր: Իման իգրարըմըղը անլայլալ, Յիսուսըն ինլասքեալ օլտուղունը սէօյլէմէք վէ եախօտ պիրտգ զիլատէ էօյրէնիպ, Քրիստոս պեցիմ իեղատեալըմ սըր՝ տէմէք, տինի թա'լիւմաթըմըղըն մուհիւմ պիր գըսը իսէտէ, պու նէզ՝ մա'լիւմաթլար ֆիքրէ աիտ օլան անլայլըլար օլուպ՝ պաթէճրիւպէ պիլմէմէք տէյիլ տիր: Պու մուհիւմ հազիգաթը շու էսքի միստլտա անլայլալ, միւմքին օլալմ:

«Ի թտան տիւլէնին հալինի, աթտան տիւլէն պիրի»։ Ի թտան տիւլիպ, չէնէ քէմիլի գըրըլան պիր ֆէրտ հազընտա իշխիլ վէ անլարսըն, վէ օ էլէմիլ հալ հազգընտա պաղալարա սէօյլէյլպիլիլին, ամամա՝ պէօյլէսի պիր թէճրիւպէ իլէ սէնին չէնէ քէմիլին գըրըլմըջ տէյիլ իսէ, օ ֆէրտին ասապէլէրինտէ վէ միտէսինտէ վուգու պուլան իգլիլրապըն նէ օլտուղունը պիլմէմէք ս լ ե ի ն: Պիլմէք սալթ թէճրիւպէ ի լ ա խ ս լ յ է իլէ միւմքին տիր:

(մօքքօ) զապուլ էքսիլիմ իշիւն, իւմիլերիմէ շիճա վէ սի-
նիլերիմէ գուլվէք օլան Քելամ Ուլլահա վէ պէնի տախի
Քենսի գանր իլէ սաքուն ալան Խէլաւհար Յիսուս Քրիս-
տոսա ֆէօլէ վէ միննէքսար ըմ:

Պու ֆիւշիւք ֆիքապսա մեվհուս օլան իւշ պէնսլերիմ
իլէ, պաքենիւպէ ՊիլՏիՅիՄ հազիգաքլարա շէհասէք էք-
մէյէ պէնսէնիգի սեւլգ էսէն տախի Օ սքր: Անա էպէսէն
համս օլսուն, ամին:

Շէճգար՝ հիշ պիր Ֆէրսի իննիքմէգ:

Հազիգար՝ հէր Ֆէրսի իննիսիր:

ՅիՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝ Հազիգար սքր:

Յիսուսըն հէր իպարեսի հազիգար սքր: Անըն իշիւն
հէր ֆէս Յիսուսը րէսս էյլէսի: Հէր ֆէս, հաքքաւ են հազըն
սեւլիլիլիլերի Անը քանգիր էքսիլեր: Էն էյի տօքլարը՝
են ֆէօքիւ Տիւսմէնիլերի օլսուլար: Եինէսէ Յիսուս հազի-
գարը էյիպ պօզմագորզ սէօյլեր իսի, պունըն իշիւն իլէ-
մա վէ Ֆէրիսիլեր Յիսուսը քանգիր էյլէյիպ՝ սույն, սէլա-
մէք վէ հաշարըն մենպա՛ընը էօլիւմէ վէ խաշ էօլիւմիւ-
նէ քէսլիմ էյլէսիլեր:

Սէն հազիգարը անլամոգ իսքէ՞րմիսին:

Սէն հազիգարը պիլմէք իսքէ՞րմիսին:

Սէն հազիգարը հազիգարէն սեւլէ՞րմիսին:

Տօքր . Ա . Խ . ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Աճիգլէրի 25 սէնէտէն պէրրու տիշ թապիպի իմ: Տիշ աղըըսը նէ՝ օլտուղունը պիւրիւրիմ իւմիւտինաէ իտիմ, լաքին իքի տիշիմ սէպէպի իլէ տիշ աղըըսը նէ օլտուղունը, պու սէնէ պիլսիմ:

Պի'աշնիհի, իման իգրարըմըզը էօլըննմիշ վէ անլամը օլան, պիր քիլիսէ 'ազասը իտիմ: Լաքին պէնիմ տէրունիմտէ իգնարիէթ, թէէմինաթ, մէսէրէթ վէ պիլմէհ հասըլ օլմատը: Պէն Ադամ վէ Եւա կիպի, շէրիրին Փըսըլթըսընա ինանըյօր իտիմ: Քէտի Փիքրի իսթինթաճլարըմը իւալիգին Քէլամընտան իւսթիւն կէօրիւյօր իտիմ, վէ Քէլամա ինանան Փէրուէր տախի ճահիլ վէ քիւշիւք 'ատու օլունտըզլարը իշիւն, իւալիգին Քէլամընա ի ն ա ն ա մ ա յ օ Ր վէ ի ն ա ն մ ա յ օ Ր իտիմ:

Պիր կիրակի կիւնիւ իտի: Սահիպի սէրվէթ պիր քիլիսէ 'ազասը իլէ թապլի օշնայօր իտիմ: Փէտէրիմ օրայա կէլիպ, «Տօքթօր, վալիտէն սէնի իսթէյօր» տէտի: Պէն կիթմէյիպ թա'ամա օրատա գալարմ: Օ կէճէ փէտէրիմ պէնի պիր օտայա ալըպ շէօլէ տէտի:

«Օղլում, պէն պիլիւրիմ՝ քի սէն քէնտի քէնտինի անլայըպ, պիր կիւն Գիսուս Քրիստոսը գալպինէ գապուլ էտէճէքսին, վէ Եազընէն պէնիմ կիտլճէյիմ Ելըէ՝ սէն տախի կէլէճէքսին: Պէն պունա էմինիմ, զիրա պէնիմ Քրիստոսըմ տու'ա իշիտէն վէ ճէվապ վէրէն Ալլահ տըր: Սմա քիտլի պէն Էօլմէզտէն պու օլա իտիտէ, ա'իլէ մէսէրէթիմիգ միւքէմմէլ օլա իտիտ:»

Փէտէրիմի չօգ սէվտիյիմտէն, վէ Քէլամ Սալլահա գարըլ սէօլէէճէք գատար սէֆիհ օլմատըզմտան, «Փէք ալա փէտէր, պիր կիւն օ տախի օլուր» տէլիպ, օտատան չըգտըմ:

Իւշ այ սօնրա փէտէրիմ գալպ խաոթալըզընտան վէֆաթ էթմիշ իտի: Թէլէկրաֆլարլէ իշիթտիյիմտէ չօգ աղլատըմ, վէ օ սէօլէտիյի իպարէլէր ֆիլըրիմտէն գաիլ օլմատըլար:

Ինսանի ֆիքրիմէ թապի օլուպ, վալիտէյնիմին տէ-
տիքլէրինէ ինանմատղըմ իչիւն, վալիտէյնիմի թահ-
գիր էթմիշ օլտում: Քէնտինի սէվէն սմիրինէ թապի
օլմայըպ, տիւշմէն օրտուսընտան պիրինին սէօզիւնէ
ինանան Նէֆէր կիպի՝ մէյուս վէ մահքիւմ խտիմ:

Ալիմ իզ տէյէն (Րօմ. 1, 22) անմաղլարըն իսթին-
թաճլարընա ինանըպ, Քէլամ Ուլլահըն հազիգաթլարընը,
քէնտի պաթըլ էֆքեարլարընա կէօրէ թէֆսիրէ չալը-
շան, սէֆին մաղրուրլարտան պիրի տախի պէն օլուպ,
ինտ Ուլլահ անմագ, շէրրէն վէ թապ'էն մահքիւմ
տիւշտիւմ:

Հաճեղը մաղրուր վէ իթա'աթսըզ էվլատ թէվպէ
էթմէքսիզ, վալիտէյնինին մուհապպէթ վէ սէխավէ-
թինէ հիսսէտար օլապիլիր: Լաքին միւմքին տիր:

Փէտէրիմին վէֆաթընտան պէշ սէնէ սօնկրա, պիր
ինթիպահ խըտմէթինտէ պուլունուլօր խտիմ: Փէտէրի-
մին սէօլէտիյի Օ իպարէլէր, վէ թէպէսսիւմիւնտէ
կէօզլէրինտէն տամլայան թանէճիքլէր, վէ անըն ու-
մասը կէօզլում էօնիւնէ կէթիրիտի, վէ զըյամ էթմիշ
օլան Յիսուս խէլաքեարըն իքինճի տէֆա օլարագ կէ-
լէճէյի վազ օլունուլօր խտի: Օլ միւպարէք կիւնտէ ի-
նա նիւմա մազ (կիւնահ) սէպէպինտէն, իալիգտէն ալըը
տիւշմիւշ, վէ հէնուզ տիւշկիւն վէ մաղրուր օլտու-
ղումը հիսս էթտիմ:

Մամաֆի, Քէլամ Ուլլահա ի նա նսըղըմ կիւնտէ
նէնի պիր թէճրիպէմ վուղու պուլտու, վէ պու թէճ-
րիպէ տիւշիմին աղըքսընտա վէ չէնէ քէմիյինին գըրըլ-
մասընտա օլտուղու կիպի վէ գատար, սաֆի պիր թէճ-
րիպէ տիր: Պու 'աճալպ զանն օլունան սաֆի թէճ-
րիպէմտէ (Ա Քովհ. 5. 1), Նաղարէթլի Յիսուսըն պանա
վէքեալէթէն խաչա մըխլանան էլլէրինի գալպէն Էօվի-
սիւմ, վէ գըյամընա գալպիմէ ի նա նսըմ:

Շէօլլէքի Յիսուսըն Բապպ խտիյինի աղզընէ իդ-
րար էտիպ՝ Ալլահ անը էօլիւլէրտէն իհա էթտիյինէ

լիւտիւ տախի, ինսան իրատէթի օլմալըպ անճագ Ալլահտան իտի» :

Միւմքին տիր. «Օղլա մալիք օլան հայաթա մալիք տիր, Իպն Ուլլահա մալիք օլմայան հայաթա մալիք տէյիլ տիր» : Ա.Յովհ. 5. 12 :

Միւմքին տիր, զիրա «Անըն Օղլու Յիսուս Քրիստոսըն գանը պիզի հէր կիւնահտան փաքլէր» : Ա.Յովհ. 1. 7 :

«Պու չէլլէրի սիզէ, իման էտէնլէրէ Խաղտըմ քի, էպէտի հայաթա մալիք օլտուղունուզը պիլիէսիցիզ : Էպէտի հայաթ սէն Խալընըզ հագգ Ալլահը վէ իրսալ էյլէտիյին Յիսուս Քրիստոսը պիլմէֆ տիր » Յովհ. 17. 3 : Պիլմէք միւմքին տիր :

Րուհուն էօլիւմսիւզլիւլիւնէ մալիք, վէ իման իգրարըմըզա սահրպ օլտուղուն իչիւն (էյհէր իսթէր իսէն) Քրիստոսա տախի գալպէն մալիք օլմագլըզըն վէ պուտնլատըզըն հագիգաթ վէ վերատէթի պիլմէքլիյին միւմքին տիր : Զիրա՝ Յիսուս պէս թա՛լիմաթ խօճատը տէյիլ տիր : Օ հէնի հայաթ մէնպա՛ը օլան Քրիստոս տըր : Անը պիլմէք, Անա իթա՛աթ էտիպ, Անըն տօլուլուղունը կէօնէնմէք հէր իսրէյէցէ միւմքին տիր :

Սիզէ Ալլահը վէ Րապսըմըզ Յիսուս Քրիստոսը պիլմէքլէ, ինայէթ վէ սէլամէթ չօղալա, Ամին :

գալալիկի ի ն ա ն ր ր ի ս է ն խ է լ ա ս ա ղ ու լ ա ն ա գ ս ր ն :
 Զիւնքի սալահ իչիւն գալալէ իման վէ խէլաս իչիւն
 աղըզլէ իգրար Էսիլիւր» : (Րօմ. 10. 10) :

Պու իքի այնթին հէր իպարէսինէ իթա'աթ էթտու-
 լիւմ կիւնտէ (1909) , տէրին պիր մէսէրրէթ , Էիւքսէթ
 պիր թէէմինաթ , վէ էպէտի վերասէթ ալ ու լ ս ու մ :

Կէչմիշ 18 սէնէլէրին քէյֆլի վէ քէտէրլի թէճրի-
 պէլէրինտէ , Ատանա գըթալընտան գաչտըղըմտա վէ 15
 սէնէ , մահքիւմիյէթէ տիւչար օլտուղումտա , խէլաս-
 քեարլւմ Յիսուս Քրիստոստա գապուլ էթտիլիւմ պու
 հալաթ , պտնա գալա օլտու : Ագլը սէլիւմ պիր քիմսէ ,
 պու վագա'այա խայսլ Էա հլսսիյաթ տըր' տէյէմէզ :
 Պու վագա'այա շէրիւր բուհլար տախի զալէպէ էտէմէ-
 յօրլար , զիրա' Էհովանըն մուհապպէթ քէլամը , Յիսուս
 Քրիստոսըն դանը , էլէմի վէ Րուհ իւլ Գուտսըն զուվ-
 վէթ գալէմի իլէ Էազըլմըշ տըր : Հալէուեա :

Օլ վագըթտան պէրու (1909) անլաթմագ իսթէտիլի-
 մի չօզլարա անլատամատըմ իսէտէ , նէ տէտիլիւմի վէ
 քիւմէ իման էթտիլիւմի պիլիյօրըմ , իմտի ալ իլմէ
 միւմմիւմ սիւր :

Միւմքին տիւր , էյէր իման իգրարըմըզա ինանըր ի-
 սէն , իմանըն հագիգի վէ գալպտէն իսէ : իմտի' բէճա-
 լար էտէրիւմ , ինսանի ֆիքր վէ ինսանի ամէլլէրինէ
 կիւվէնիպ , իսմէն Սրիսթիան վէ իթիպարլը օլան տը-
 գատաշլարըլըն սալգասընը պրագ : Շէրիւրին ֆըսըլթը-
 սընա ինանմա : Քէնտի մահտուիյէթինի , մաղրուրիյէ-
 թինի , վէ գալպէն ի ն ա ն մ ա ղ ա ն օլտուղուըն իգրար
 էյլէ : Սանիյէն , Ալլահըն թէն ալան Քէլամը՝ Յիսուսըն
 նիւ իպարէսինէ ինան : (Յովհ. 1. 1, 14) : Սալիսէն , Քը-
 ռիստոսը՝ դանը վէ քէֆտրէթի իլէ գալպինէ գապուլ
 էյլէ : Զիրա' հէր քիւմ Անը գապուլ էթտի իսէ անլէրէ ,
 գապուլ էտէնլէրէ , գալպէն ինանանլարա «Նվլատ մու-
 լահ օլմագլըզա սէլահիյէթ վէքտի : Պուհլարըն թէվէլ-

Թ Է Մ Ա Մ Ա Տ Է Մ

Թէմամ ատէմէրմիզին գըլլէթինտէն, քիլիսաւա-
րըմըգ տախի՝ փարէ փարջա օլմագտա տըր: Պու էսէֆ-
էնկիզ հալին թէտազլիսի իշիւն, թէմամ ատէմի պիլ-
մէք գարուրի տիր:

Թէմամ ատէմ ճէսէտ, ճան վէրուհտան միւրէքքէպ
պիր վարըգ տըր: Ճէսէտ, ճան վէրուհ՝ իրթիպաթ վէ
թէնասիւպլէրինի զայպ էտէրլէր իսէ, ատէմ թէմամի-
լէթինի զայպ էտէր: Ճէսէտին ճան իլէ օլան ալագասը
քէսիլիր իսէ, ատէմ էօլիւր: Գօլ էա կէօզիւն, ճէսէտլէ
օլան ալագասը քէսիլիր իսէ, ճէսէտնազըս գալըր: Ճէ-
սէտ վէ ճան (գան) իրթիպաթտա եաշայօր իքէն, քէն-
տի ըսէր իլէ օլան ալագասը քէսիլիր իսէ՝ ատէմ նագըս
պիր վարըգ օլուր: Նագըս պիր ֆէրտ, հէր հանկը մէվ-
զիտէ տախի օլտա, եինէ նագըս տըր:

1. — Ատէմին կէօզիւ նագըս իսէ, թապիւթըն նէսնէ-
լէրինի կէօրէմէզ:
2. — Ատէմին ֆիքրինագըս իսէ, թապիւթըն գա՛ր-
տէլէրինի անլայամազ:
3. — Ատէմին ըսէր նագըս իսէ, թապիւթըն իս-
լիգինի պիլէմէզ:

Բուհը նագըս ատէմ, պիննէֆա քէնտի մահիլէթինի,
միւսթագպլէրինի վէ իսալիգինի սիլլէմէտիլի իշիւն, ինա
Ուլլահ ահմագ թապիր օլուհմըլ տըր:

Թէմամ ատէմին հալինի շու ալէթտէն անլայա պիլ-
լիրիզ, (Ա. Ուլլ. 5. 25): «Ալլահ քէնտիսի սիգէ թէմամըլ-
լէ թագտիս էլլէլէ վէ ըսէրնըզ վէ ճանընըզ վէ ճէսէ-
տինիզ, քեմաիլէն Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոսըն զու-
հուրունա պիլա գուսուր հըֆօ օլունա»:

Ճէսէտ, ճան վէ ըսէր օլան, թէմամ ատէմին թագ-
տիսի իշիւն, էվիլէա ըսէրն, սոնրա ճանըն, պատէհու
ճէսէտին թագտիսի գարուրի տիր: Բուհըն թագտիսի ի-

շիւն պիր շէյ, ճանըն թագտիսի իշիւն տիկէր պիր շէյ,
ճէսէտին թագտիսի իշիւն իսէ, ախէր պիր շէյ լագըմ
օլուուզունը Բէլամտան պիլմէլիլիզ:

Պու պէօյիւք հագրգաթը Բօմ. 10, 10 իլան էտէր,
«Չիւնքի սալահ իշիւն գալպլէ իման՝ վէ իսէլաս իշիւն
աղըզլէ իգրար Էսիլիր»:

Սալահ վէ իսէլաս իպարէլէրի, ալըր ալըր մանա վէ
մէվզիլի հաիզ տիրէր:

1. Սալահ, բուհտ ա՛րտ տիր: Բուհըն սուլը, սալահը,
իգամէ վէ ինհասը՝ գալպի իմանա մէրպութ տըր: Գալ-
պի իման, ֆիքրի մալիւմաթ տէլիլ տիր: Իլմու ֆէլսէ-
ֆէ իսթինթաճալը իլէ, ըսէրն ինհա վէ սալահ օլմա-
սը նագապիլ տիր: Գալպի, սաֆ վէ սատէ իման, ան-
ճագ նէթիճէլէր իլէ թէպէլիւն օլուհուր: Գալպի իման
ըսէր, սուլը վէ սալահա մալիք էտիպ՝ մախուզը իս-
լիգէ բապթ վէ վարիս էլլէր: Ալան հանի օլան պիլիր;
շիւնքի սալահ իշիւն գալպլէ իման Էսիլիր:

2. Խալաս, ճանա ա՛րտ տիր: Պիրը գալպ վէ ճէսէտին
իրթիպաթ վէ թէնասիւպիւ իլէ իսարիճի ատէմի, վէ
նաթըգ հալմանաթը կաշատան գուվլէթ ճան տէրիզ:
Ճան՝ ըսէրն ինհասը վէ իտարէսի իլէ, իսէլասըն մու-
ազգէզ մէսէրլէթինի գապուլ էտիպ, կիօնկնկալիլիր:

Խէլաս իշիւն աղըզլէ իգրար՝ Բէլամըն մաթլուպը
տըր: Պու շէյ ֆիքրէն օլամատըղը կիպի, սիւ քիւթ վէ
աղըրպաշըլըզ իլէ տախի օլամազ: Իլգամիլէթ, իգնաիւ-
լէթ վէ իրատէթ պիրլէլիզ, իֆատաթ տօղուրմալը տըր:
Բուհըն սալահընտան սիտուր իլէ, վէ տիլ վատիթասը
իլէ՝ իսէլասըն գալպի վէ ճանը միւլէմմա գըլմատը տըր:
Էինէ ալան վէ օլան պիլիր, գիրա իսէլաս իշիւն աղըզ-
լէ իգրար էտիլիր:

Սալահա մալիք ըսէ, իսէլասա մալիք ճան, թագ-
տիս օլմուզ պիր ճէսէտ իլէ տախի իրթիպաթ վէ թէ-
նասիւպէ կիրմէզ իսէ, ատէմ թէմամ ատէմ օլամագ:

3. Ճեւստին թագաւորի վէ իհեաւը իշխեն իս-
թիմաւ օլունան՝ գաւալի իման վէ լիսանէն իգրարտան
քիւլիւլէն ֆարգլը պիր գուվվէթ, էօլիւլէրի տիրիւթ-
մէյէ գատիր օլան պիր գուվվէթ տիրւ Բօմ. 8. 11. պու-
պէօլիւք ինթիյաճը պէյան էյլէր : «էկէր Յիսուսը էօլիւ-
լէրտէն իհեա էտէնին Բուհը սիգտէ սաքին իսէ, Բրիստու-
սը էօլիւլէրտէն իհեա էտէն՝ սիգտէ սաքին օլան Բէնտի
Բուհը վասիթասըյլէ, սիգին ֆանի ճէսէտլէրինիգի
տախի իհեա էտէճէք տիր» :

Պու գուվվէթ էօնիւնտէ ատէմին՝ Պօղոս կիպի, թէնէ
վէ գանա տանըյմայարագ, քէնտի ֆէլսէֆէսինի վէ ի-
րատէթինի Բրիստուսա քէօլէ էթմէի յողլմ սըր :
Բուհտա պիր չօճուգ օլուպ, Բէլտմըն Հէլ՝ իպարէսինէ
ինանմագ շարթը մութլագ տըր : Պու իւլիւնճիւ 'ամէ-
լիյաթտա, սալիհ օլան բուհ, խէլաս պուլան ճան, վէ
Բրիստուսա քէօլէ օլան ճէսէտ իրթիպաւթ վէ թէնտալպէ
կէլիր : Հազիգի իման, էպէտի իւմիտ վէ փաք մու-
հապպէթ սուրէթփէգիր օլուր :

Պու իւլիւնճիւ ֆի'իլ՝ թէմամ ատէմ տօլուրըր, Գրի-
գոր Լուսաւորիչ, Ներսէս Շնորհալի վէ Լուսէրլէր եա-
շատըր : Բուհ, ճան վէ ճէսէտ, պիր թէմամ ատէմ թէշ-
քիւ էյլէր :

Ճէսէտ, ճան վէ բուհը պալուր, կիւնահըն տախի իւլչ
ֆա'ալիյէթի վար տըր : Կիւնահըն հուգուրը, գուվվէթի,
վէ նէթիճէսի :

1. Կիւնահըն հուգուրը, ճէսէտին տիւլմէնի տիր : Ճէ-
սէտի թահրիք էտէր : Կէօզ, գուլագ վէ տիւլագ իլլէթ-
լէրի իլէ, իթիպարըն վէ սըհէթին միւֆիլիւսիլիւլէնէ
կէօթիւրիւր :

2. Կիւնահըն գուվվէթի, ճանըն տիւլէ 'էնի տիր : Մադ-
րուրլուգ վէ էլէմլէր թարիգիլլէ ճանը էօլիւ մէ կիրիֆ-
թար էլլէր : Էօլիւմ, ճանըն բուհտան ալըր տիւլմէսի
տիր :

3. Կլեմանդըն ցեքինեսի, բուհըն՝ տիւշմէնի տիր: Բուհըն՝— Innate intelligence— էլէքթրիսիթի կիպի էլան՝ ֆէլսֆէսի պէրրագ օլմայան, ամմա՝ նազըս ֆէրտի պիլմեք գապիլիէթինէ (իսթինթաճ տէմէյօրըմ) մալիք էանն «Շէլի», բուհըն՝ էպէտի աղապա կէօթիւրիւր:

Է՛յ պու հազիգաթը թէղէք քիւր էտէն տօթըմ: Շու միտալ իլէ պու վազա՛ւալը հաղմ էլլէ: Պիր մէյվէ աղածը տաթի իւչ իւնսիւր իլէ մէյվէ աղածը տըր: Եղածըն քէօքիւ, ետիրտօլալը, վէ մէյվէսի: Քէօքիւ գուրու աղածըն ետիրտօլալը օլամազ: Ետիրտօ թութմայան աղած մէյվէ վերէմէզ: Մէյվէսիզ աղածը պաղչէպան քէսիպ ետգար:

1. Գալալի իման, աղաճըն քէօքիւ տատ օլունուր: Ճէ-
ւէտին կէօզիւ իլէ կէօրիւմէզ տէրինլէրտէ, հագլիզի
Քիլիսանըն զէ աօրլարըն Գալասը օլան Յիսուս Քրիս-
տոսա սարըլմալը տըր, քի լիւզկեար զէ ֆուրթունա-
լարա կէօփիւս զէրիպ, քէսպի գուզվէթ հաէր:

2. Այլընկն իցաւր, աղածըն հափրագլարը ատտ օլու-
նուր : Հագրիկ նաբըն փէրթէվէլէինէ, վէ ֆէլամ մււ-
լահըն չիլ թանէճիքլէրինէ աչըգ, վէ իհթիգաղասա տէ-
վամ իլէ, պէտէնի փաքլէր՝ վէ զըսա վէրիւր : Ետփ-
րագլար՝ աղածըն ճիկէրի. վէ աղըզլէ իզրար վէ շէհա-
տէթլէր տախի՝ հազիզի Խրիսթիանըն ճիկէրի՝ թէ-
նէֆիւս ալէթլէրի տիւր :

Ետփր օգսերդ մէջվէ աղաճընըն վէ շէհասէթսիկ
Խրիսթիանըն հազիկի մէջվէլէրի օլմամըշվէ օլամազ :

3. Մեյլէ: Հազարի մէջէ, բունը նազըս ֆէրտի, թէ-
մամ աստէմ ումասը իջիւն ուլանարումագ տըր: Մախ-
ուզը Խալիզէ վարիս էթմէք տիր: Ատէմի՝ Շէրիաթըն
բէնէտի տէն ալըպ, ինալէթին իջինտէ պէօլիւթմէք
տիր:

Սաղլամ քնօքիւ օլմայան, վէ ետփրաղլարը պուլուն-
մայան, աճմա հաղիղի մէլլվէ եէթիշարլում էյէ ճէհտ է-

տէնլէրէ, թէմամ ատէմ տէնլիկպիլի^օմի: Իմաի բուհ,
ճան, ճէսէտ՝ քէօք, եափրագ, մէյվէ՝ գալպի իման,
աղըղլէ իգրար, հագիգի էպէտի ամէլ:

Նէթիճէ, գալպի իմանա մալիք հէր Փէրտ, Ալլահըն
սալիհի տիր: Ս քէօքէ մալիք տիր: Մէօքիւ Մրիստոս-
տա տէրինլէնտիքտէ, էվվէլա եափրագլարը, պատէհու
մէյվէսի զարուրի տիր: Անը սէվ վէ պիլիքտի, Քիլի-
սստա եաչա:

Շէհատէթի չօդ, վէ էլան մէյվէլէրի կէօրիւնմէլին
պիր Փէրտ կէօրիւյօր խէն, էմին օլ քի քէօքէ մալիք
տիր: Քէօքիւ օլմայան աղաճըն եափրագլարը օլամադ:
Սապը, տու՝, վէ տիգգաթլէ սաղըպ, չօդ եափրագլար
արասընտա, տահա ուփագ, պէլքիտէ փէք աղ օլան
մէյվէլէրի կէօր: Յիսուս Քրիստոսըն՝ վէքեալէթէն ֆէ-
տաի ճան էթտիյի գաիֆ Փէրտի սէվ: Պիլիքտէ, Քի-
լիսատա Քրիստոսա չակիրտ օլ: Քէլամէն չիյ թանէ-
ճիքլէրինէ, վէ հագիգի նուր Քրիստոսըն գլըմըղը գան
փէրթէվինէ աչըղ օլ, վէ հաղիգաթը պիլէնէֆսիգ
վէ հագիգաթ սիգի աղատ էտէճէք տիր: Հագիգի
նուրըն փէրթէվի փաքլէր, չիֆա վերիւր, ինեա էտէր:

1. Թեմամ տսեմին, իւչ իւնսիւրլէրինտէ, եալիգին
իւչ իւգնիւմիւ սուրէթփէգիր օլուր:
2. Թեմամ տսեմին, թէմամ վէ պիլիքիւն Քիթապը
Մուգատտէսի օլուր:
3. Թեմամ տսեմին, թէմամ իմանը, թէմամ իֆատա-
թը վէ թէմամ խըտմէթի օլուր:

Թէմամ ատէմէր, շիմտիքի պու տիւնեա ատէմ-
լէրի թարաֆընտան խաչլանմըչ, թահգիր օլունմուչ-
լար վէ օլունաճաղլար տըր, գիրա սալահ իչիւն գալպ
իլէ իման, վէ խէլաա իչիւն աղըղլէ իգրար էթմէքլիյին
զարուրի օլտուղընը պիլ սէյան, «Թէվպէ էտինիլ: Ա-
տիլ Ալլահըն ատալէթինին կիւնիւ վար տըր» տէյօրլար:

Ան թէմամ ատէմ մի սին:

«Ալէլուիա թէնպա՛ը օլան Ալլահ քէնտիսի սիզի
թէ մամըլէ թագաւիւ էյլէյէ, վէ բուհունըզ վէ ճանընըզ
վէ ճէսէտինիլ քեամիլէն, Բապպըմըզ Յիսուս Բրիստո-
սըն զուհուրընա պիլա գուսուր հըֆզ օլունա» Ամին :

Թէ մամ առէմլէրէ միլլէթիմիզ արասընտա նէ՛ պէօ-
յիւ ք ինթիյաճ վար տըր :

ՍԷՆԱԻ ՎԷ ՀԱԳԻԳԻ ԽՐԻՍԹԻԱՆԼԸԳ

Յիսուս տէյօր, «Թարիւղ, հազիգաթ վէ հայաթ Պէն իմ: Պէն վասիթա օլմատըգճա, փէտէրէ քիմսէ կէլէմէզ»: Յովհ. 14, 6: «էյի չօպան Պէն իմ» Յովհ. 10, 11: «Գափու Պէն իմ»: Յովհ. 10, 9: «Սանա՝ եէնիտէն տօղմա նըզ լազըմ տըր՝ տէտիյիմէ թէաճճիւպ էթմէ», Յովհ. 3, 7: «Հազիգաթէն, հազիգաթէն սանա տէրիմքի, պիլք քիմսէ եէնիտէն տօղմայընճա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ կէօրէմէզ»: վէ օրայա «կիրէմէզ»: Յովհ. 3, 3, 5:

Յիսուս Քրիստոս՝ պու հայաթի հազիգաթլարը պիւ մեք իսթէմէյէն վէ Պետրոսըն, Պօղոսըն, վէ Ստեփաննոսըն էլէմի թէճրիւպէլէրինտէն խօշլանմայան վէ սալթ ֆիքրի իսթինթաճլար իլէ եաշամազ իսթէյէն, հայաթսըզ վէ ալլսըզ սեհա՝ի Խրիսթիանլարըն, խըրօըզ վէ հարամիլէրին պուլունտըզըն պէրրագ թարգմտա սէօյլէմիշ տիր:

Յիսուս՝ թէնտէն վէ իլմի իլահիյէ մախսուս զուրու թա՛լիմլէրտէն չըգան, ա՛մա եէնիտէն տօղմազ իչիւն Քրիստոսա պօյուն էյմէյէնլէրէ, իւճրէթլի չօպանլար տախի տէյօր:

Պու նէզ՝ ՍԷՆԱԻ ԽՐԻՍԹԻԱՆԼԱՐ քէնտի ֆիքրի վէ կէօյա իլմի իսթինթաճլարըն՝ փէլդամպլրլէրին, հաթթա Յիսուս Քրիստոսըն Քէլամլարընտան չօզ իւսթիւն կէօրէնլէր տիրլէր:

Քիլիսալարը Քրիստոստան սօյան մասքընիսլիւ (արդիականլար), սատէ էհալիլի տախի չու եէտի հայաթի հազիգաթտան սօյուլօրլար:

1. Պիլմէք իմթիյազընտան, (իսթինթաճ տէմէյօրըզ):
2. Քէլամըն լուղէվի իլհամ օլտուղընտան:
3. Հէր ֆէրտին՝ կիւնահտա տօղուպ՝ մահքիւմ օլտուղընտան:

4. Իման ը հազիզիտէն:

5. Ճապա խելասըն մու'ազգէզ մէսէրէթինտէն:

6. Իօլլամիւն տիքէնսիզ վէ միւնէվվէր իւմիտինտէն:

7. Ալլահա վարիս տօլուպ, էպէսի հայաթը կէօնէն-
մէքլիյին միւմքին իտիյինտէն:

Պու եւտի հազիզաթլար հէքտիկէրինէ գէնճիր-
պէնտ տիրլէր: Սալթ պիրինին սըրգաթ օլունմասը, հէր
հէտիւնի տախիխարապ էտէր: Իման հալգասը սըրգաթ
օլունըր իսէ, Ֆէրտ Ալլահըզ գալըր: Մրիստոսըն գա-
նընըն քէֆարէթ գուվվէթի սըրգաթ օլունըր իսէ, հիւ
պիր Ֆէրտ Ալլահա վարիս օլամազ:

Շու աճալուպ վէ աճընաճագ հալա պադ: Յիսուսըն
պաղիրէտէն տօղմասը՝ կէչմիշ ասրլարտա Անըն տիւշ-
մէնլէրի թարաֆընտան միւքէրէրէն շէտիտ հիւճմէրէ
հէտէֆ օլումուշ տըր: Շիւմի իսէ, Քիթապ Եմուգատտէ-
սին կէօյա տօթ, վա'րիզ վէ մու'ալլիմէրի թարաֆըն-
տան հիւճմէրէ մա'րուզ օլույօր:

Պիր չօգ մաւընխար (արդիական) վա'րզլ' բիմիզ տէ-
յօրլար քի Յիսուսը՝ պիր Զաթ ը 'ազիւ, տին միւէսի-
սի, վէ սէրտարըմըզ հալինտէ գապուլա մէճայուրըզ:
Ամմա Անը պիր պաղիրէտէն տօղմըշ տըր՝ տէյիւ գա-
պուլ էտէմէզիւ: Յիսուս պաղիրէտէն տօղմուշ օլսա ի-
տի, թապի'րինին ֆէվզինտէ, (գերընալան) պիր չախս օ-
լուր իտի: Պիզ թիւրապի վէտէրիմիզին մահսուլը օլ-
տուզոմըզ իչիւն Յիսուս օ հալտէ պիզէ պիր միյաւր վէ
պիր էօրիւք օլումազ: Էյէր Յիսուս պիզտէն քիւլլիյէն
Փարզլը՝ (գերքնալան) իսէ, Յիսուսա պէնզէր փաք պիր
էօմը հալամագ թա'րիմի վէ խրիսթիան ալմիին մանա
վէ խըտմէթի գալմազ:

Պու էֆքեար ապիւնէ վէ տօղմուշ կէօրիւնիւր, տէ-
յիւլիւ: Լաքին պուշը տէյիւլէր պուշըն ալգասընտան
Յիսուսըն զըյամըն, թէքլար գուշուր էտէճէյինի, Աւ-
լուհիյէթինի վէ Քիթապ Եմուգատտէսին իլհամիյէ:

թինի տախի ինքեար վէ ընտտ էտիյօլար: Եօգարքուս
պէյան էյլէտիքէրի ֆիբրին հանըշ խոյիլինիվէ Թի-
սուսըն պագիրէտէն աօղմասընըն հալաթի վէ էսասի ի-
տիյինի պիր ազ սօնրա կ'օր' ճէյիզ:

Եազըզ քի պիզիմ տին խօճայարը մըզտան վէ միւր-
շի ուէրի ֆիզտէն նիշէլէր՝ մատըլ նիսթիլին պուստարի
իլլէթինտէն թու թուլմըշ տըրլար: Սրամըզտա պուսը-
նըֆտան օլանլար տախի, աճը իլէ տէրիզքի քնտիլէ-
րին ազլ, մանթըզ վէ թա'լի լիլրինի, է իսուսըն ատէ,
պէրադ վէ հայաթի Բէլամլարընտան չօզ իւսթիւն
կէօրիւյօրլար:

Տինին վէ ըուհանի հայաթըն խարապընա սկպէպ
պուսլար տըր: Ձիւրա պուսլար՝ տօլրու թա'լիմաթ (Ուզ-
դաի սու) սահիպի կէօրիւնիւ պ, սատէ վէ տիյանի թիլի-
վէր էհալտէն չիւր'էթ պուսլար տըրլար: Ձիւնքի
անլէր էլան մինպ'ըլէրիմիդտէ պուսլուսըն օրլար:

Պու նէվ'սէնա'լի ֆագիլէթլու գաթլարա սիւալ օլու-
նըր իսէ: (Ֆիլիլն տէյիլ, գալպէն տէյիլ, իլլա անճագ
տու տաղլար իլէ) տէյօրլար, « իսուս Բրիստոս պագի-
րէտէն տօղմըշ, խաչտա էօլիւզ գըլամ էլլէմիշ, վէ ու-
րուճէտի իքէն մէլաիքէն ին Գալիլիալը ատէմիլի, կէ-
թիւրտիլէլ ի խապ'ըլիւր, Բէլամըն գալտը, ճիւնի ին
սանըն կիւնահաւա տօղմասը: Յիսուս Բիստոսըն իլլա
լուսքիւր կ'իլտիյի, վէ եէնի տօղու ըթա'լիմի, հաթթա
իման իլէ սալահ, վէ իգրտը իլէ խէլաս պէօյիւք պէօ-
յիւք հագիլպաթլար տըրլար»:

Անլէրէ տէյօրըզ, « Եօյլէ իսէ, ֆագիլէթլու էֆէն-
տի, աէն նիշիլէն ի խարէլէրինի ֆիլիլէ գօմագսըն»:
Օ տէր, ՎՊ պանա ախտ շիսի պիր մէսէլէ տիր: Պէօյիւք
'ալի լէլէրին թէսալլուրլարը վէ իլմի իլահիլէրին իլի-
րիլ Բուսալիլիլէ ի պէ նիմ' վէ իմանիմը ալթ իւսթ
էյլէտիլէր: Մէ էլա, Բիստս Բիստս պիր կիւն, պիր
անտէ պաշ մէլէլին սէտասը վէ քէնտիլ մէլա'իքէսի վէ

հէր շէյէ գատիր գուվվէթի իլէ կէլէճէք: Բրիստոս ի-
լէ հալաւա պիրլէշէն միւսիւնլէր օլաճագ: Ժիւմլէսի
պիրիլքտէ գէմինէ կէլիպ' Դաւիթին թախթընտա տիւն-
եա մէլիքէրի իւզլիլինէ սալթանաթ էտէճէլէր՝ տէյիլ
փէյզամպէրլիւտէ վէ Ահաւ ճէտիտտէ եազըլմըշ տըր:
Լաքին պու պէնիմ մանթըզ վէ իլմիմ իլէ իմթիլաճտա
տէյիլ տիր: Մութլագա հազըլանա՝ օլտուզը կիպի ի-
նանմալը իզ՝ տէյէմէմ: Պէն էօյլէ ինանըպ էօյլէտէ
վա'զ էտէմէմ»:

Իշթէ պէօյլէ տէյէրէք, 'ամէլլիլինին վէ իման իգ-
րարլարընըն եէկտիկէրինէ քեամիլէն մուզալիւր օլ-
տուզընը կ'օր'էմիլօրլար:

Պէօյլէսի պիր գաթա ճէվապէն տէ, «Պագիլէթլու
էֆէնտի, էօյլէ իսէ Բէլամըն ֆէվզ էթ թապեա դըս-
մընա, պագիրէտէն թէվէլլիւտէ ինանըսըն: Լաքին
փէք թապի'ի դըսմարընա, կէօրիւնիւր ճէսէտ իլէ կէ-
լիպ' պու տիւնեատա կէօրիւնիւր պիր մէլէլէթիլ թէէ-
սիս էտէճէլինէ ինանմագսըն: Աէն Բէլամըն պիր դըս-
մընը էօյրէնմիլին: Օ պիր դըսմընը անլամագ վէ էօյ-
րէնմէք իսթէմէպսին: Շու հալտէ Բէլամըն պիր դըս-
մընը գապուլ վէ օլ պիր դըսմընը ըտտ էտէրսին»:
Իլլէթ՝ Յիսուսըն իպարէլէրինէ ինանմագ տըր: Մա-
տըրնիսթիլէրին իլլէրի տախի ինանմագ իլլէթի տիր:

Պու միւսքիւլէմէյի իլլէրի կէօթիւրիւր իսէն, աչըզ-
տան վէ ֆիլիլն տէտիլի շու օլույօր: «Աէն քէնտին
հագգընտա չօզ շէյ պիլիլիմ վէ պէնիմ տէտիլիմ տօղ-
րու տըր տէյիլ գանն էթմէ»:
Աէն անա ճէվապէն շէօյ-
լէ տէ, «Պագիլէթլու էֆէնտի, պիլ չօզ շէյ հագ-
գընտա գօնուլմայօրըզ: Իլլա պիր շէյ հագգընտա,
պիր Ձաթ, եանի սէնին իման էտէրիմ՝ տէյէրէք պէ-
յան վէ իլան էթմէք իսթէտիլին Յիսուս Բրիստոս հագ-
գընտա գօնուլույօրըզ: Իմտի լուծֆէն շախիլէթէ
հիւճմ էթմէյէրէք մատտէմիզ հագգընտա գօնուլ շալիմ»:

Պատգամ օ էֆէնտի սանա շու մինիլալ իւզրէ ճէ-
վապ վերիւր, «նայր, խայր, նէմէ՞ լալըմ, սիւքիւթ
չօգ էլի շէյ տիր: Պիզ պիլէմէյիլ: Պէն էօյլէ կէօրմէ-
տիմ, վէ կէօրմէյօրըմ տէյիպ միւշքիւթը գափատը-
րըմ: Պէն Պետրոս, Պօղոս, Ստեփաննոս կիպի աղօսըզմա
իշլէյէմէմ: Էօիւմսիւզ ճանլարըն խէլասը իշիւն, էվ-
լատլարըմըն խէլասը իշիւն, կէօյա ճէհէննէմ վար ի-
միշ կիպի, քեաշկի սիզին եէրինիզէ Քրիստոստան պէն
մահրու՞մ օլա իտիմ խայալ վէ հասրէթի իլէ իշլէմէմ»:

Մէրգում Թէքրար տէր. «նայր, խայր. Քիլիսէ 'ա-
ղասը օլմալարընա վէ քէնտիլէրինի կիւնահքեարլար
իլէ բուպար էտիպ՝ էյի 'ամէլլէրինէ կիւվէնէյլէրէ Քե-
լամսան կեօսքէրէրէ, սիզ ֆասիտ նիսլինիզ, կիւնահ-
տա տօղմըշ կիւնահքեալ սընըզ, վէ շլրի'աթ հէմ տա-
խի թապի'աթ իլէ էպէտի հէլաքա մահքիւմսինիզ: Հա-
գիզի թէվպէ վէ ալանի իզրար իլէ Յիսուս Քրիստոսըն
գանընը վէ քէֆարէթինի գալպլէրինիզէ գապուլ էտիպ՝
հէնի տօղուշա մալիք օլմազ իսէնիզ կիւնահլարընըզտա
գալըպ սիմալէք քարիզի իլէ էպէտի հէլաքա կիտլյօր-
սընըզ՝ տէյէմէմ: Պու առէմլէրին խօշունա կէլմէզ:
Պէնիմաէ իշիմէ կէլմէզ: Պունտան զըտտիլէթ չըգար:
Էօյլէ սէօյլէտիլի իշիւն Ստեփաննոսը թաշլամտարլա՞ր-
մը: Նէմէ՞ կէրէք: Եըլանլար կիպի աղիլ (ալտատըճը)
օլմագ վէ էքսէրիլէթին թէվէճճիւհիւնիւ գաղանըպ
քիլիսէտէ 5, 10, 15 սէնէ գալմագ, վէ միւպէրէ
սագըզ կիպի եափըշմագ ագըլլըլըզ տըր»:

Էյվահ, պէօյլէ սէօյլէր վէ պէօյլէտէ հաշար իքէն,
երինէտէ «Յիսուս Քրիստոսըն պէօյիւք իշճիլէրինտէն
պիրիսիտէ պէն իմ» տէյէն գըլալուզլարըմըզ աղ տէյիլ
տիր: Ֆի'իլ, լիտան իլէ օլան իզրարտան միւհսսիլ վէ
միւսմիլ տիր: Սէն՝ պէօյլէսի պիր բուհպանա ճէսարէթ
վէրէն՞միսին:

Հագիզիլէր, Սրամըզտա պուլունան հագիզի հրիս-

թիանլարըն էքէրիսի՝ պէնիմ կիպի ածիզ վէ ատի,
 եիւքսէք թա՛լիմ իմթիյազընտան մահրում իսէլէրաէ,
 եինէտէ Բապպըն ինայէթի իլէ Քիթապը Մուզատտէ-
 ոին սատէ վէ հայաթի հագիրգաթլարընը, կիւնահտա
 տսլտուղումուզը, կիւնահքեար օլտուղումուզը, պիլ-
 տիք: Թահին զէմանի իտիլինի վէ Բուհըմըզըն էպէտի
 իտիլինի անլատըզ: Յիսուս Քրիստոսա վէ Անըն խաչը-
 նա, գանընա, քէֆարէթինէ վէ շէֆա՛սթընա օլան 'ա-
 զիմ ինթիյաճըմըզը կէօրիւպ՝ գալպէն իման էտէրէք
 թէվպէ էյլէտիք վէ պէօյլէճէ Յիսուս Քրիստոսը Խէլաս-
 քեարըմըզ տէյիւ գալպէն գապուլ էյլէտիք:

Բուհ իւլ Գուտսըն պիղտէ հասըլ էյլէտիլի տէրուչի
 վէ քիթապի սապիթ թէճըրպէլի շախսիէյէ մալիք օլ-
 տուղըմըզ իչիւն կէօրտիւլումիւզիւ վէ լէմա էտէրէք
 պիլիսիլիմիզի մամուրիլէթ իչիւն սէօյլէմիլէ մէճպուրըզ:

Չէմանի վէ սէնա՛ի օլան խրիսթիանլարա տէյօրըզ,
 «էվվէթ, էվվէթ, Յիսուս Քրիստոս պագիրէտէն տօղան
 ֆարիզ իւթթապիտ (գերբնահան) պիր Զաթը Սզիմ տիր:
 Օ՝ պիզէ, միյար վէ korնէֆ օլմագ իչիւն տէյիլ, իլլա
 իլք եէրտէ պիզէ վէքիլ վէ քէֆիլ օլմագ իչիւն կէլմիչ
 իտիլինի՝ կէրէք փէյզամպէրլէր, վէ կէրէքսէ Յիսուս
 գալիլէն վէ գաթիլէն սէօյլէմիլ սիր: Օ՝ կիւնահտա
 մանքիւմ օլանլարա քէֆիլ վէ վէքիլ օլմագ իչիւն կէլ-
 միլ տիր:

Պէն խալթա վէ կիւնահտա էօլիւ իքէն, Օ Քէնտի
 'ազիմ մուհուպպէթինտէն նաշի պէնիմ եէրիմէ վէ պէ-
 նիմ իչիւն սալպ օլուհուպ, պէնիմ եէրիմէ վէ պէնիմ
 իչիւն դըլամ էյլէմիլ տիր, թա քի պէն ինը վէ Անըն
 վէքեալէթ վէ քէֆարէթինի գապուլ էտիպ՝ Քիթապը
 Մուզատտէսէ իման վէ եէնի տօղուչ թարիզի իլէ, քէ-
 ֆիլէ, վէքիլէ, վէ մէրհամէթտէն օլան ճապա խէլասա
 վէ էպէտի հայաթա մալիք օլայըմ:

Է՛ք քէնտի ինսանի ֆէլսէֆէլէրինի Քրիստոս վէ Ա-

նըն քէլամընտան իւսթիւն կէօրլէնէր, ինալիգ մախլու-
գը, Ալլահ տուչկիւն ինսանը օ գասար սէվտի քի ի պն
ի Վահրտինի վէրտի, թաքի Անը հէր գապուլ էտէն,
պիր միլար եա Խորնէյէ տէլիլ, իլլա էպէտի հայաթա
մալիք «Վարիս» օլա: Վարիս պիր չօճուգ (Գաղ. 4. 1—
17) օլտուղը վէ ֆալիգ իւթ թապեա օլան Յիսուս ինէլաս-
քեար կիպի պագլորէտէն տօղմատըղը իչիւն վէ թլւրա-
պի փէտէրինին տախի մահսուլու օլտուղունտան,
Օ Զաթը ճէլիլ Յիսուս կիպի եաշայամագ: Թիւրապի
ֆէրտտէն թամմ Յիսուս կիպի փաք վէ քեամիլ էօմր մէ-
մուլ էտէն սէֆահէթտէ օլուպ՝ տիյանէթտէ սիւրչէճէք
տիր: Զիւնքի Յիսուս Բրիստոս պիգէ անճագ միյար տէ-
լիլ, իլլա վէքիլ տիր: Ա Յովհ. 1. 8—9:

Պու հազիգաթա շէհատէթ էթտիլիմիգտէ, միւրշիտ-
լէրիմիգ վէ բուհպանլարըմըղտան Նիչէլէր, կէօյա եէնի
վէ դարիպ պիր թա՛լիմ չըղարըյօր իմիչիգ կիպի, պիզէ
տօղրու քէսպ ի հիտտէթ էտիպ տէյօրլար, «Ողու օլ,
սէսինի քէ»: Էվվէլա Յիսուսըն էօմրիւնէ միւշապիհ
պիր էօմր եաշա վէ անտէն սօնրա խէլաս, խէլաս, քէ-
ֆիլ, վէքիլ, սէօղլէրինի սէօլլէ: Էվվէլա եաշա, սօնրա
աղղընը աչ վէ սէօլլէ տէյօրլար: Վար պաղը բուհպան-
լար քի պու բուհանի շէյլէրէ շէհատէթ էտէնլէրէ աֆա-
րօղ տախի օղույօրլար: Անլէր տիւշիւնիւյօրլարքի պու
բուհանի հայաթը շէհատէթ էտէնլէր հէի գէլալէթտէ
տիրլէր:

Եինէ անլէրէ հիլմիյէթ իլէ տէրիգ. «Պագլիլէթլու
էֆէնտի, բէճա էտէրիգ. ճահիլանէ իտտիալար էթմէ-
յինիգ: Պէն վէ սէն, ճիւլէմիգ թիւրապիտէն մէվճուտ
իգ: Յիսուս, էլպէթտէ էսասէն պիղտէն իւսթիւն տիր,
պիգ Անըն իլէ էօլիւլէմիգիգ: Պիգ էլի էօմր իլէ խէլա-
սա վէ Ալլահա վարիս օլամաղըղ:

Շէրի'աթ 'ամէլլէրի իլէ պաշգա չարէմիգ դալմատը-
ղը իչիւն տըրքի Յիսուս Բրիստոս վիֆիլ վէ ֆէֆիլիմիգ

օլտուր : Գաղ . 3, 1—2, 24 : Օ կիւնահեարը սէվտիլի ի-
չիւն (տիւզգ թ էթ . էյի էօմր իտտիււ փէնչէլի աէլի ,
իլլա : կիւնահեարը սէվտիլի իչիւն) վէ մէրհամէթտէ
ղանի օլտուր , պիգէ կէօթէրտի ի 'ազիւմ մուհապպէ-
թինտէն նաչի , պիղ խաթա վէ կիւնահարտա Էօլիւ
պու լուհտուղըմըզ հալտէ պիղի (եա'նի քէֆիլ վէ վէ-
քիլի գապուլ էտէնչէլի) ննըն իլէ տիլիլթտի , ինայէթ
իլէ խէաս պուլտուըզ : 1 փես 2, 4— 10 : 1 էն՝ Բէլամա
ինանըրմ տէյօր ի տին , տէյիլմի , իմտի վէքիլ վէ
քէֆիլիմիզ ղեբքնական վէ հէր շէյէ գաաիր Յի ուս
Բիրստոս տըր : Օ պիղի տիւչիւնտիւչիւմիւզտէն իւս-
թիւն սէվէն Բապու տըր :

Մէրհամէթէն պէնի եա'նըչանլա Բա : Սլլահտան տօ-
ղան պիլիւէթ , մափտէտ իլէ կիւնահ իւլէյէմէզ : Ամմա
նէֆտինտէն վէ չէրիւտէն ալտանարսզ կիւնահա տիւ-
շէր : Սէլամէթ վէ շէսէրլ էթինի ղալպ էաէր : Պապաթ Ա-
նըն թօխումը , եանի քէֆիլ վէ վէքիլիմին մուհապպէթ
վէ գուվվէթի տէրուինտէն թսպիր , թէքսիր վէ նա-
սիրհաթ իլէ գալտըրմաղա էմին վէ վատընըն իճրասընա
գաաիր տիր :

Պինիմ շէրիր վէ թիւրապիթէնիմ , տիւնեանըն հիլէ-
լէրի վէ գէնկիլիլին արգուսը արալտ կիրիպ Բէլամը
պօղտու : Յովէ . 1, 1—14 [Բէլամ պու տըր] : Պէն տա-
լի կիւնահըն ուչըումլսըլնաան տիւ շիւպ , փալէ փաւ-
չա օլմադ ի գրէ իքէն ինէ Օ Զաթ քէֆիլ վէ վէքիլիմ
պէնի թութտու վէ ֆիլիլթըր տէրսլէր վէրիպ պէնի ու-
յանտըրտըր : Օ վատընտա էմին վէ հէր շէյէ գաաիր տիր :
Անա էպէտ իւլ ապատ համա օլտուն :

Յիտուս՝ քէնիլինիքիլէրէ կէլտի վէ յէ' տիլինիլի-
լէր Անը գապուլ էթմէտիլէր : Սմմա Եւր Բիմ Անը
գապուլ էթտի իսէ , ալէրէ , եա'նի գապուլ էտէնչէլէ
էվլատ Սլլան օլմաղլլ ղա սէլահիլէթ վիլտիլ Զիւս ի-
ման վաթիթա օլտըրալ ինայէթ իլէ խէլաս պուլտուըզ :

Պու տախի սիգտէն օլմայըպ Ալլուշըն աթիլի անի
Ամէլլէրտէն տէյիլ տիրքի քիմսէ իֆթիխար էթմէյէ
Ձիրա պիզ էյիլ 'ամէլլէրտէ եիլ իւմէսիզ իլին Ալլա-
հըն մուգատտէմա հազըրլատըլը էյիլ ամէլլէր իլին ,
Յիսուս Քրիստոստախալզ օլունմըզ օլարագ՝ Յիսուս
Քրիստոսըն իւի իզ : էվվէթ Յիսուս Քրիստոսըն ամէլի
իւի իզ : էփես . 2 . 6 — 10 :

Շու հալտէ Յիսուս Քրիստոս միլար հախոտ էօրնէք
օլմագ իլինն ճէյիլ , իլլա պիր իւ , էվվէթ էյիլ պիր իւ եափ-
մագ իլինն կէլիպ՝ Քէնտի իլինի թէմամ էտէն տիր :

Օ՝ Պաղէստինտէն մուալլիմ վէ փէյլամպէրմիդ տիր :
Գողգոթատան վէքիլ վէ իէլասքեարմըզ տըր : Դըյամը
վէ սէ'այա ուրուճը իլէ , վէքիլ , քէֆիլ վէ Քեհհին ի-
ազամմըզ տըր : Կէօտէրտիլ Րուհ իւլ Գուտս իլէ , հէր
չէյի , հաթթա Ալլահըն մախֆի սըրլարընը պէյան է-
տէն նուրմըզ վէ պէթէքրար կէլմէք իւզրէ մէլիք իւլ
միւլիւք օլան խալիփիմիզ Եհովա տըր :

Ալթմըզ ութը քիթապըլը ամմա՝ պիր պիւթին քի-
թապը Մուգատտէսի վէ՝ Րուհ իւլ Գուտսըն գուվվէթի-
նի գապուլ էթմէտիքլէրի իլին Անը կէօնէն մէյէն
վէ Նազարէթիլ Յիսուս , իւմի Րուհը ինսանի վէ իւմի
ախլագըն պէօյիւք խօճասը տիր գանըլը իլէ , աչըպտան
վէ գափալը իլլէյէն վէ քիւրսիւ տէսփոթլարը պուրու-
նան սէնաի խրիսթիան վերապատուելիլէրմիզ սօն .
քէրրէ օլարագ տէյօրըզ քի էկէր Յիսուս պազիրէտէն
տօղ'ուշ տէյիլ իսէ , գըյամ վէ ուրուճ էյէմիշ տէյիլ ի-
սէ , թարիզ հսգիգաթ վէ հայաթ Պէն իմ տէյէն գաթ
իպարէլէրինին սահիպի օլարագ , թէքրար կէլմէք իւզ-
րէ տէ իլ իսէ , խիլգոթըն ամիրի վէ խալիփիմիզ օլուպ
հէր շէյէ գափիւ Եհովա տէյիլ իսէ՝ պիւա չիւպէն Քի-
թապը Մուգատտէս վէ սիզլին Նազարէթիլ Յիսուսընըզ
եալանլար իլէ տօլու վէ Շարլարան պիր ֆէրտ գալըր :
Շէօյէքի՝ սիզին թարիթի Նազարէթիլ Յիսուսընըզ պէօ-

յիւք պիր զաթ, վէ տին միւէսոիսի հէմտէ սերտարը-
մըզ տըր տէյիւ գապուլ էթմէք՝ քիւլլիւլէն զայրի թա-
պիի տիրո Սլտանմագ վէ ճէմա'աթը ալտաթմագ տըր :

Ալիմ իզ տէյէն անմապլարըն իսթինթաճլարընա Գէ-
լամ վէ Յիսուս Քրիստոսըն պէյանաթ վէ մաթուպուն-
տան զիյատէ իթիպատ էտէնլէրին, սաֆվէթ վէ սատա-
գաթլարը վար իսէ, Յիսուս Քրիստոսըն մինպէր վէ
քիւրսիւլէրլնտէն տէրհալ աշաղը կնմէլէրի զարուր/ի
օլուր :

«Եւս Ալլահ ատէմ նէ՞ տիր քի անը զլիքը էտէրսին» :
Թիւրապիտէն տօղան հլր Փէրտ, էն եիւքուէք իւմ ու
Փէլսէֆէսի իլէ պէրապէր, փէք մահուտ, չօգ ատի վէ
կիւնահքիար տըր : (Բօմ. 3. 9—10) :

Հագիգի թէվպէ իլէ, Վրիստոսա գալպէն իման վէ
Անը 'ալէնէն իգրար էթմէյէնլիւր, քէնտի Գէնտիլէրլնի
հագիգի նուրտա կէօրէմէյօրլար : Ալլահը վէ Անըն հէր
չէյէ գատիր գուտրէթինի պիւմէտիքլէրի իչիւն (Մատթ .
22. 29) Յիսուս տախի անյերէ ճէվապէն, Քիքսալլարը
վէ Ալլահըն գուսրէթինի պիլմի.սիյինիզսէն գելալէքսուի-
նիզ՝ տէյօր :

Պու՝ գէմանի վէ սէնա'ի օլանլար, ալտանըպ ալտա-
տարագ տահա պէտթէր օլաճագլար : Պիքրէն անլամագ
վէ լիւանէն էօյրէնմէք վէ անը թա'րիֆ էթմէք պաշ-
դա՝ վէ թա'րիֆ ու վա'զ էթտիյին շէյի պ ի ի մ ե ֆ իսէ՝
քիւլլիւլէն պաշգա պիր հալ տրր : Պ ի ի մ ե ֆ իչիւն թէճ-
րիպէ ի շախսիյէ, վէ պէն քիմէ իման էթտիյիմի պ ի ի-
ր ի մ տէմէք շարթը մութլագ տըր : Աէն՝ քիմէ իման
էթտիյինի պիլիթրմիտին : Պ ի ի Բ ւ մ ի ս ի ն :

Եւս թաթլիլի միւնասէպէթիլլէ իւչ գըզ գարընտաշ-
լարըմ իլէ պիրլէչիպ, ա'իւէմիլլին էսքի զիքրիյէթլէրի,
Գէլամ վէ Խէլասքեարըն վէրտիլիմէսէրրէթ, սէլամէթ,
թէէմինաթ վի Բուս իւլ Գուտսըն խըտմէթի հագգընտա
գօնու շուր իքէն, անլէլտէն պիրիսի աճիւպհէսիզ Սի-

սուս պէնիմ աախի ինչլափեարում տըր , իման էտէրիմ .
ամա 'ալէնի շէհատէթէնէ' մէճպուրիյէթ վար տըր տէ-
տի» : Ճէվապէն «Տիգգաթ էթ , պէշ հախոտ օն ֆէրտէր
պիրլիքտէ տիշլէրի հագգընտա զօնուշուր իքէն , պիր
ֆէրտ քէնտի տիշլինտէն պահա իլէ , պէն տախի Տօգթ .
Գանֆըրթա միննէթտարում , պանա եափտըղը տիշլէրտէն
չօգ մէմուռնում՝ տէր իսէ , սէնին թէպէսսիւմիւն օ-
լուր , տէյլօլմի : Պուրսաթ կէլտիյի կիպի , հաթթա՝ գը-
րըգ լիսանն իլէ , Արմէնեան տըր օ՝ վէ պէնիմ պիրա-
տէրիմ տիր տէմէքտէն չէքինթրմիսին : Եախոտ տիկէր
հէմշիրէն տախի ()՝ պէնիմ «ալթ պիր թանէ պիրատէ-
րիմ տիր տէր իսէ , սէրթ չէհրէ կէօսլէրլօրմիսին : Տիգ-
գաթ էթ վէ անլա , էյէր գան բապըթաօը վար իսէ ,
մուհապպէթ գալպտէն գաշնար : Մուհապպէթ թէպէս-
սիւմ հաօըլ էյէր , թէպէսսիւմ իսէ իմա՝ալթ տըր , իմա-
'ալթ տախի շէհատէթ տիր» տէտիմ :

Պէօլլէ տախի , վէքիլ վէ քէֆիլիմիյ Էխուս Քրիստոս-
սըն գանընտա հագիգի բապըթան օլմուշ իսէ , Լնըն գա-
նը վաօթաօը իլէ Ալլահտա սուլհ , սէլամէթ վէ ինչլա-
սըն մու՝ազղէյ մէսէրթէթինէ մալիք իսէն վէ շէրիւր բուհ ,
պուր բապըթանը պօզմուշ տէյիլ իսէ , թէպէսսիւմիւն
վէ շէհատէթին գալպինտէն գաշնալըպ կէլիւր վէ սէն
պու վազա՝այա եարտում էտէմէգսին :

Իմտի շու մուհիմ վազա՝այը կէօրէպիւմէլիյիքի
գան ալազասը իլէ Ալլահտա պիրլիյէ տօղմայըպ՝ գալպէն
տէյիլ , իլլա Քիքընն օլան խրիսթիտնլար , թէպէսսիւմ
եա շէհատէթ էտէմէգլէր : Թէպէսսիւմ վէ շէհատէթէ
գարշը օլան բուհպանլարըն պու իլլէթի փէք թապիլի պիր
հալ տըր :

Ոլ պիր թարաֆտա , գալպ վէ գան բապըթաօը իլէ ,
Քրիստոստաքի աֆիլըղա վէ բուհ իւլ Գուտսըն մէվ-
հիպէսի օլան Քիքալի վէ սապիլի րէէմիմարա մալիֆ օ-
լանլար , միննէթտարըլըգլարընը սաղլալամազլար : Էվ-

վէթ, Օ հէր շէյէ գատիր Րապպ, պէնիմ տախի պիրի-
ճիք Խէլասքեար վէ մուհաֆըզըմ տըր՝ տէմէյէ մէճ-
պուր օլուրլար: Պիզ կէօրիւպ պիլտիլիմիզի սէօյլէ-
մէմէյէ գատիր տէյիլիզ տէյէն Րապպըն շալիրտէլինի
տախի զիքը էյլէ:

Ալիմ իմ խտտիասը իլէ ահմագ օլմագ նէ՝ պէօյիւք
խասարաթ տըր: Է՛յ սէվկիւլիւ ճան, գալպինէ տիզգաթ
էթ, զիրա՝ հայաթըն մէնպա՛ը անտէն տիր: Գալպ՝ դան
վասիթասը իլէ վէ գան իշիւն խալգ օլունմուշ տըր: Օ՝
հայաթըն մէնպա՛ը տըր: Գալպ գանտան այրը վէ գան
գալպտէն այրը տիւշտիւլիւնտէ հայաթ օլմատըղը կիպի
պէն վէ սէն տախի Ալլահ վասիթասը իլէ Ալլահ իշիւն
խալգ օլունմուշըզ: Սէն Ալլահտան այրը գալարագ, հա-
յաթտա վէ սէլամէթտէ օլմագսըն: Քրիստոսըն գանը
իլէ Ալլահտա տիրի պիր րապըթան ևօգ իսէ, էլան Յի-
սուս Քրիստոսըն հայաթ մէնպա՛ը օլան դանընը, քէնտի
գալպինէ գապուլ էթմիշ տէյիլ իսէն, սէն շիւպհէսիզ
թէնտէ եաշայան թէն սին: Ընտ Ալլահ ահմագ վէ հա-
յաթսըզ սըն: Իմտի Ալլահը վէ Անըն հէր շէյէ գատիր
գուտրէթինի կէօրէմէզ վէ պիլէմէզսին, վէ Յովհ. 3,
6—7 այէթլէրի պաթէճըրիւպէ պիլմէֆիլիլիմ շարթը
մութլագ տըր:

Ալլահ թարաֆընտան էլշիլիք էտէրէք եալվարլըզ
քի հալա սէնա՛ի վէ թիւրապի խրիսթիանլըզ խտտալա-
րը էտէճէք իտէնիզ, հալա Քրիստոսա ա՛լտ գիւրսիւլէր-
տէ տուրմագ հասրէթինտէ իտէնիզ՝ սատաղաթ, սէպաթ
վէ ատալէթ սահիպի օլան Րապպ վէ Ենովա իլէ սէֆի-
հանէ էյլէնմէյիլիզ արթըզ:

Պէօյիւք տին խօճանլըզ Յիսուստան տախի պէօյիւք
օլմագա չալըշմայարագ քիլիտալարը վէ Անըն իշինի ի-
ման սահիպի պալըզնրլարա բերֆ եսիմիզ: Օ Սօզսու-
րը Պօղոսլարա թահվիլ էտէն տիր: Իմտի վէլ իմ մէսու-
լիէթինի վէ ազիմ իմթիյազընը կէօրմէք վէ կիճէնմէք

խթէ՞ր միտին :

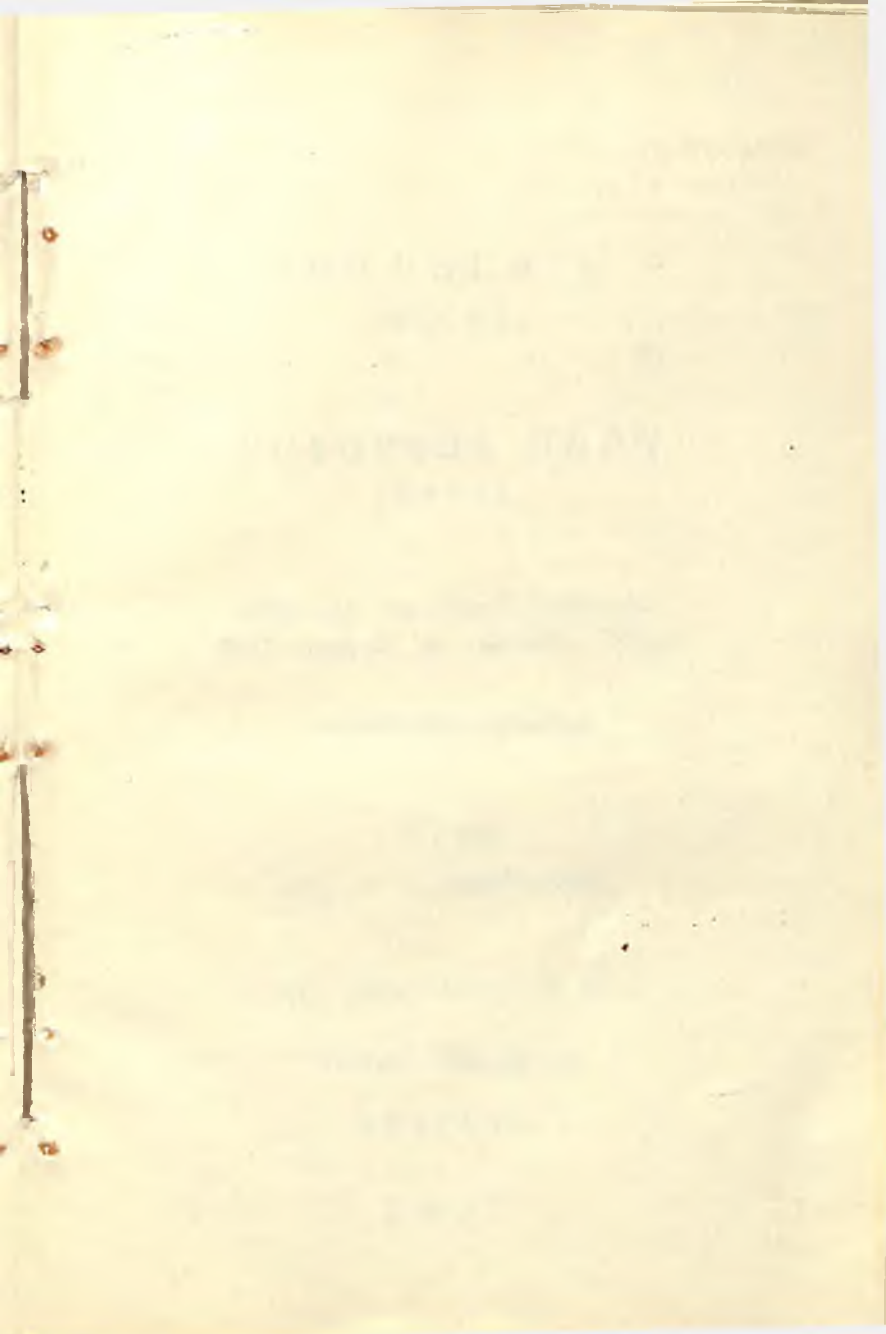
Քէլամ վէ իւմ, էօլիւմ թանըմազ : Իմտի էյ էօլիւմ-սիւզ բուհուն մէսուլը սէվկիւլիւմ, սէն հա՞նկը սընըֆ-տասըն, գէմանի վէ սէնար մի՞սին : Հագիդի վէ էպէտի հայաթըն, չէհատէթին վէ խըտմէթին պէրրագ վէ հա-յաթ պա՞խչ մը տըր : Բուհ իւլ Գուտսըն մէվհիպէսինէ վէ ճանլարըն խէլասը իչիւն հասրէթէ մալի՞ք միտին :

Հայաթ գանտա տըր : Գան իւէ սուհ Վէ 'աֆվլըզա մալիք օլմագ վէ պուընը տախի պիլմեհ վէ կեօնեմիւհ իսքեր իսեմ Քէլամ վէ Գուզգոթայա գարչը (զըտա) տո՛ւա եալիմաղա չալը՛մա : ԻԼԼԱ, Յիսուս Քրիստոսըն, էլիմ, Խաչ, Գան, վէ Քէֆարէթինէ օլան յօղիմ ինթիյաճընա էմին օլ : Յիսուս Քրիստոսը գանը իւէ վէ քէֆարէթի իւ-լէ, գալպինէ գապուլ էյլէ : «Զիրա Անըն օղլու Յիսուս Քրիստոսըն գանը պիզի հեհ կիւնահտան փաքլէր» :

«Էյ սէմա վէ զէմինին Խալիզի Փէտէր, պէն տիւքէն-տիմ : Սէն Սօղոսլարտան Պօղոսլարխալզ էյլէ : Լուտէր-լէր մէյտանա կէթիր : Իսմիյին իզգէթի վէ էօլիւմսիւզ ճանլարըն խէլասը իչիւն, Յիսուս Քրիստոս վէքիլ վէ քէֆիլիմին գանընտա բէճա էտէրիմ, Ամին» :

«Օղլա մալիք օլան՝ հայաթա մալիք տիր : Իպն Ուլ-լահա մալիք օլմայան՝ հայաթա մալիք տէյիլ տիր» : Ա Յոգհ. 5. 12 :

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

Կ Ա Ր Ե Լ Ի Է

(Ը Լ Լ Ա Լ)

Կ Ա Տ Ա Ր Ե Ա Լ Մ Ա Ր Դ

(Դ Տ Ն Ե Լ)

Երկրային եւ Արուեստակեալէն
Յաւիտենական եւ Ճշմարիտ Կեանք

Դ Ր Ե Յ

Տօք. Ա. Խ. ՄԵԻԹԱՐԵԱՆ

(A. H. COMFORT D. D. S.)

Փեմսքն, Նիւ Ճըրզի

Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա

1 9 2 7

NOV 18 1892

1892

NOV 18 1892

1892

NOV 18 1892

1892

NOV 18 1892

NOV 18 1892

1892

NOV 18 1892

1892

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Հայաստանիսն՝ սգիսուքենն կը ծնի,
Յարանուանութիւնը՝ հաւատ: հանգանակն կը ծնի,
Մարմինը՝ մարմինն կը ծնի,
Նոր սեղծուածը՝ Քրիստոս կը ծնի:

Գրեյկիս հեղինակը ալիս ընթանիք մը ծնած է,
Նօզլասի մէջ 1882 ին եւ շրջանաւորս ելած է իբրեւ
ասամաբոյժ, «Մեքէպի Թըպիյէի Շահանէ» յէն 1902
ին, եւ 1905 ին ամուսնացած է, Անարոլիս Գոլենի ու-
սուցչուհիներէն Լուսին Տարագնետանի հետ:

Ասանալի եւ Տարսոնի ջարդէն յետոյ որ տեղի ունե-
ցաւ 1909 ին, անիկա փախուստ տուած եւ գտցած էր
Նգիպսոս, վասնզի Քրիստոս կառավարութենէն 15 տա-
րի բանտարկուելու դատապարտուած էր, եւ անկէ ալ Ա-
մերիկա փոխադրուեցաւ:

Երբոր Ամերիկա հասաւ, շաբթուան երեք օրերը
յասկացուցի դպրոցի եւ դասաւանդութիւններու (լէկչըր)
եւ միւս երեք օրերն ալ յասկացուցի գործի, որպէսզի
կարենամ հինգ անդամներէ կազմուած ընթանիս ապ-
րեցնել, եւ փոխաւարեամբ գոյացած պարսէրս գոցել:
Ֆիզիզական կազմուածքս եւ տարիս նկատելով, ինծի բո-
լորովին անկարելի կը թուէր ասամաբուժական դպրոց
մը կարդալ, Անգլիներէն յեզուաւ որ բոլորովին օտար եւ
նոր էր ինծի: Անկարելի կը թուէր ինծի յաջողիլ կառա-
վարական բնութիւններու, ինչպէս նաեւ իմ գործիս մէջ:

Քանի որ ինծի նշանաբան (Մօրթօ) լրացած էի սա
նշանաւորութիւնը քի՛, ամէն բան բարիի գործակից կ'ըլլայ

անոնց համար, որոնք Տէրը կը սիրեն, որուն աւելցուցած էի նաեւ առաջին Սաղմոսը, ուստի ինձ ինքն երախսապարս կ'ըզգամ Աստուծոյ՝ Խօսքին համար որ ոսկորներուս բժշկութիւնն է ու ջիղերուս զօրութիւն: Երախսապարս ու ծառայ եմ նաեւ Յիսուս Քրիստոս Փրկչիս որ՝ զմեց զիս Իր արիւնով:

Ան է որ առաջնորդած է զիս այս գրեցիկս մեջ տպուած երեք յօդուածներովս, վկայելու ինչ որ ԴԻՏՆՍ՝ փորձառաքար: Անոր փառք ըլլայ դարեւ անվախճան, Ամէն:

Դքութիւնը՝ ոչ մէկը կը ցաւցնէ,

Ճեմարսութիւնը՝ կը ցաւցնէ ամենը,

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ, նեմարսութիւնն է:

Յիսուսի ամեն խօսքը նեմարսութիւնն է: Անոր համար էր որ ամենը մերժեցին զԱյն: Ամենը, նոյն իսկ իր մօտաւոր ազգականները ու մտերիւմները արհամարհեցին զԱյն: Անոր լաւագոյն բարեկամները, Անոր յօռեգոյն բռնամիները եղան: Բայց Յիսուս տակաւին կը բարոգէր նեմարսութիւնը, առանց զայն ձուելու: Այս պատճառաւ փարիսեցիները եւ դպիրները ասեցին Յիսուսը, եւ խաղաղութեան եւ կեանք աղբիւրը եղող Տէրը՝ մահուան, ան ալ խաչի մահուան մահնեցին:

Դուն կ'ուզե՞ս նեմարսութիւնը հասկնալ,

Դուն կ'ուզե՞ս նեմարսութիւնը գիտնալ,

Դուն նեմարսութիւնը՝ նեմարսապէս կը սիրե՞ս:

Տօքթ. Ա. Խ. ՄԵԻԹԱՐԵԱՆ

Կ Ա Ր Ե Լ Ի Է

Լսել, տրամաբանել, հասկնալ և գիտնալ, տարբեր վիճակներ և քայլեր են։ Ուէ դասակարգէ մէկու մը համար, ճշմարտութիւն մը լսել ու չհասկնալ, հասկնալ և չգիտնալ յաճախ կը պատահի։ Ասիկա կարելի է քեզի համար, ինչպէս նաև ինծի համար։

Ուէ կրօնքի պատկանող անհատ մը, իր կրօնքին հաւատոյ հանդանակը լսած և հասկցած կրնայ ըլլալ։ Ոսկայն իր հասկցածը և խօսածը չզիսցողներուն գըտնուիլն ալ կարելի է։

Քրիստոնէութեան մէջ ալ նոյնն է խնդրը։ Մեր հաւատոյ հանդանակը հասկնալ, Յիսուսի Փրկիչ ըլլալը գաւառիլ, քայլ մ'ալ յառաջանալով Քրիստոս իմ Փրկիչս է ըսել, մեր կրօնական վարդապետութիւններն ուն կարեւոր մէկ մասը կը կազմէ։ Ոսկայն այս տեսակ գիտութիւններ, մտային ըլլալով փորձառարար գիտնալ չեն նշանակեր։ Զանազ լուսաբանել այս կարևոր ճշմարտութիւնը հանրածանօթ մէկ օրինակով։ «Զիէն ինկած մէկու մը վիճակը, միայն ձիւն ինկածը կրնայ գիտնալ» կ'ըսեն։

Զիէն իշնալով կզակին ոսկրը կոտորող մարդու մը վըրայով կը լսեն ու կը հասկնան։ Այդ տաժանելի վիճակին վրայ ուրիշներուն ալ կրնան խօսիլ։ Իսկ եթէ քու ոսկորդ կոտրած չէ այսպիսի արկածով մը, դուն չես կրնար գիտնալ այն ցաւը և կոկիծը զոր անիկա կ'զգայ իր երակներուն և ստամոքսին մէջ։ Գիտնալ՝ միայն անձնական փորձառութիւնով կարելի է։

Ես սկարս, 25 տարիներէ ի վեր ատամնաբոյժ մըն եմ։ Ես կը խորհեի՞թէ սկզբի ցաւին ինչ ըլլալը գիտեմ։

Սակայն այս տարի, երկու տկոսներս ցաւեցան : Այն ատեն զիսցայ ահագին ցաւին ինչ ըլլալը :

Ծիշտ անանկ ալ, ես հաւատոյ հանդանակը սորվող և զայն հասկցող եկեղեցւոյ անդամ մըն էի : Սակայն սրտիս մէջ համոզում, վստահութիւն, ուրախութիւն, և գիտնալ չգոյացաւ տակաւին : Ադամի և Եւայի պէս, չարին փրսփստեցներուն կը հաւատայիս իմ մաքիս տըրամարանութիւնները, Արարչիս խօսքին կը նախադասէի : Միւս կողմէն Աստուծոյ խօսքին հաւատացողներն ալ տգէտ և ցած կը համարուէին : Ահա ասոր համար իմ Արարչիս խօսքին չեի կրնար հաւատալ և չեի հաւատար :

Կիրակի օր մըն էր : Հարուստ մարդու մը հետ, որ եկեղեցւոյ անդամ էր, հարտ (թափի) կը խաղայի : Հայրս քովս եկաւ և ըսաւ ինծի. «Տօքթօր, մայրդ քեզ կը կանչէ» : Սակայն ես չգացի : Ծաշի համար հոն մնացիս : Այն գիշերը հայրս մէկ կողմ առաւ զիս, ու այսպէս ըսաւ ինծի. «Ձաւակս, ես գիտիմ որ օր մը դուն պիտի ճանչնաս ինքզինքդ, և պիտի ընդունիս Յիստիս Քրիստոսը սրտիդ մէջ և դուն ալ պիտի դաս հոն ուր ես պիտի երթամ շատ օրեր չանցած : Ես վստահ եմ ասոր : Վառնդի իմ Փրկիչս աղօթքի լսող և պատասխանող Աստուած է : Բայց երանի թէ ասիկա իմ մահէս առաջ եղած ըլլար : Վառնդի այն ատեն մեր ընթանեկան խաղաղութիւնը կատարեալ կ'ըլլար» :

Քանի որ հայրս կը սիրէի և Աստուծոյ խօսքին դիմադրելու աստիճան յիմար չէի, ուստի ըսի հօրս. «Շատ լաւ, հայր, օր մը աչդ ալ կ'ըլլայ» և սենեակէն դուրս ելայ :

Երեք ամիս վերջ հայրս մեռաւ սրտի հիւանդութենէն : Երբոր հեռագրալուրով տեղեկացայ անոր մահուան, շատ լացիս : Այդ խօսքերը որ լսած էի իրմէն, բնաւ չէին ելլեր մտքէս : Իմ մարդկային մտքիս հետեւ ելով, և ծնողքիս խօսքերուն կարեւորութիւն չտալով,

ծնողքըս անարգած էի :

Անշուշտ յուսահատ, տխուր և յանդիմանուած էի նման զինուորի մը որ զինքը սիրող հրամանատարը ձգեւով, կ'երթայ ու կը հաւատայ թշնամիի բանակին մէջէն մէկու մը խօսքին : Ես ալ կը նմանէի անոնց որոնք ի հաստուն ենք ըսելով յիմարեցան, (Հռովմ. 1.22) : Վասնզի անոնց անհիմն խօսքերուն հաւատալով Աստուծոյ խօսքին ճշմարտութիւնները իմ ունայն խորհուրդներուս համաձայն մեկնելու կը ջանայի : Այսպէս շատ հպարտ ու յիմար էի : Եւ զիտեր թէ Աստուծոյ առջև անմիտ ու կորսուած էի իմ շար բնութիւնովս ու գործերովս :

Ո՞ր անհնազանդ և ամբարտաւան տղան կրնայ դառնալ և վայելիլ ծնողքին : Էրը և հաւակրանքը առանց նախ ապաշխարելու : Սակայն կարելի է :

Հօրս մահէն 5 տարի վերջը, հոգեւոր արթնութեան ժողովի մը մէջ կը գտնուէի : Հօրս ըսածները, և աչքէն թափած արցունքները, և անոր դէմքը իմ աչքիս առջև նորէն պատկերացան : Հոն կը քարոզուէր թէ յարուցեալ Փրկիչը նորէն պիտի գայ երկրորդ անգամ : Այդ օրհնեալ օրը, տեսայ թէ Հաւատաւուս մեղքին համար դատուած էի իմ Արարիչէս, և տակաւին ինկած ու խեղճ կեանք մը կը վարէի :

Այն օրը որ հաւատացի Աստուծոյ խօսքին, նոր փորձառութիւն մը ունեցայ : Ասիկայ պարզ և որոշ էր, ինչպէս կ'ունենայ մէկը երբ իր տկուաները կը ցաւին և կամ կզակին ոսկորը կը կոտրի : Վասնզի այն օրը, իմ տեղս խաչուած նապոյրեցի Յիսուսին, ինծի համար գամուած և զիրաւորուած ձեռքերը սրտով համբուրեցի, և Անոր յարութեան սրտովս հաւատացի : Ա. Յովհ. 5, 1 :

«Վասնզի եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջ հաւատաս թէ Աստուած զԱնիկա մեռելներէն յարուց, պիտի փրկուիս : Վասնզի սրտով

կը հաւատայ մէկը արդարանալու ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու» . Հոռովմ. 10. 9, 10 :

Երբոր այս երկու համարներուն իւրաքանչիւր խօսքին հնազանդեցայ, ճիշտ նոյն օրը, (1909 ին) խորունկ ուրախութիւն, առատ խաղաղութիւն և յաւիտենական ժառանգութիւն մը զգայ:

Անցեալ 18 տարիներու հաճելի և ցաւալի օրերուն մէջ, երբ փախած էի Ատանայի ջարդէն և դատապարտուած էի 15 տարուայ բանտարկութեան, այս խաղաղութիւնը զոր գտայ իմ փրկչիս Բիստուս Քրիստոսի մէջ, ինծի եղաւ ամուր բերդ մը ուր կը մնայի ապահով: Խելացի մէկը ասիկա զգացում կամ երեւակայութիւն չկրնար համարել: Իեւեր ալ չեն կրնար յաղթել այս եղելութեան: Վասնզի անիկա զգուած է Եհովային սիրոյ Խօսքովը, Բիստուս Քրիստոսի արիւնեաներկ չարաւքներով և Սուրբ Հոգւոյն զօրութեան զրօնով: Ալէլուիա:

Այն օրէն ի վեր ջանք ըրած եմ ուրիշներուն ալ հասկցնել, ինչ որ ես հասկցած եմ, սակայն չկրցայ հասկցնել: Բայց ես գիտեմ ինչ կ'ըսեմ և որու հաւատացեր եմ: Ուստի գիտնալ կարելի է:

Կարելի է, եթէ կը հաւատաս մեր հաւատոյ հանգանակին, եթէ քու հաւատքդ ճշմարիտ և սիրտով է: Ուստի կ'աղաչեմ, քու մարդկային մտքիդ և մարդկային գործերուդ վրայ մի վստահիր: Անուանական քրիստոնեաներու, քու պատուաւոր ընկերներուդ զաւաթարներուն հետեւէ դադարէ: Մի հաւատար չարին փոփոսութիւններուն: Խոստովանէ թէ դուն սահմանափակ ես, ամբարտաւան ես և սրտով անհաւատ:

Երկրորդ, Աստուծոյ մարմնացեալ Բանին, Քրիստոսի իւրաքանչիւր Խօսքին հաւատա: Յովհ. 1, 1, 14: Երբորդ, Քրիստոսը ընդունէ սրտիդ մէջ իր արիւնով և իր քաւութիւնով: Վասնզի ամէն ով որ ընդունից

զկէն, անոնց, ընդունողներուն, սրտով հաւատացողներուն, Աստուծոյ որդիներ ըլլալու իշխանութիւն տուաւ: Ասոնց ծնունդը, մարդու կամքով չեղաւ, հապա Աստուծոյ է էր»:

Կարելի է: «Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի»: Ա. Յովհ. 5, 2:

Կարելի է, վասն զի «Անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ»: Ա. Յովհ. 1, 7:

«Այս բաները գրեցի ձեզի սրպէս զի զիսնաթ թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որդւոյն անուանը կը հաւատաք»: Ա. Յովհ. 5, 13:

«Եւ այս է յաւիտենական կեանքը, որ նանչնալիքի մի միայն ճշմարիտ Աստուածդ ու Յիսուս Քրիստոսը զոր դուն զրկեցիր»: Յովհ. 17, 3:

Գիտնալ կարելի է:

Քանի որ անմահ հոգի ունիս և ունիս նաև ճշմարտութեան գիտութիւնը. ուստի եթէ ուզես, կրնաս ունենալ Քրիստոսը քու սրտիդ մէջ, ու կրնաս գիտնալ այս ճշմարտութիւնը և ժառանգութիւնը զոր կը հասկնաս: Վասնզի Յիսուս լոկ վարդապետութիւններու ուսուցիչ մը չէ: Անիկա նոր կեանքի աղբիւր մըն է: Չանիկա ճանչնալ, Ոնոր հնազանդելով, Անոր լեցունութիւնը վայելել կարելի է, ամէն փափաքողին համար:

Չեզի շնորհք և խաղաղութիւն թող աւելնայ, զԱստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալով, Ամէն:

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՄԱՐԴ

Կատարեալ մարդոց սակաւաթիւ ըլլալուն պատճառաւ
մեր եկեղեցիները բաժանումներու ենթակայ կ'ըլլան :

Այս ցաւառութիւն վիճակին դարմանը գտնելու համար ,
կատարեալ մարդը պիտեալ անհրաժեշտ է :

Կատարեալ մարդը հոգիէ , շունչէ և մարմինէ կազ-
մուած բաղադրեալ էակ մըն է : Մարմին , հոգի և շունչ ,
եթէ իրենց յարաբերութիւնը և համեմատութիւնը կը
կորսնց են , յայնժամ մարդ կը կորսնցնէ իր կատարե-
լութիւնը : Եթէ մարմինի՝ հոգիի հետ ունեցած յարաբե-
րութիւնը կըտրուի , մարդ կը մեռնի : Եթէ թիւի կամ՝
աչքի՝ մարմնի հետ ունեցած յարաբերութիւնը կըտրուի ,
մարմինը պակաս կը մնայ : Եթէ մարմինը և հոգին (ա-
րիւնը) թէև իրարու հետ պէտք եղած համեմատութիւ-
նը և յարաբերութիւնը ունին , սակայն երբ անոնց շուն-
չին հետ ունեցած յարաբերութիւնը կտրուի , մարդ թե-
րի և կիսկատար էակ մը կ'ըլլայ : Անկատար մէկը ուր
որ ալ ըլլայ միշտ անկատար է :

1. — Եթէ մարդուն աչքը պակաս է , բնութեան իրե-
րը չկրնար տեսնել :

2. — Եթէ մարդուն միտքը պակաս է , բնութեան օ-
րէնքները չկրնար հասկնալ :

3. — Եթէ մարդուն շունչը պակաս է , բնութեան ա-
րարիչը չկրնար գիտնալ :

Շունչը պակաս մարդը Աստուծոյ առջև յիմար կան-
ուանուի , վասնզի անիկա չկրնար հասկնալ իր էութիւ-
նը , իր ապագան , և իր արարիչը : Կատարեալ մարդու
վիճակը սա համարէն կրնանք հասկնալ :

«Եւ ինք խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բոլորովին
սուրբ ընէ , ու ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մարմինը
անարատ պահուի մինչև մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
գալու ատենը» : Ա. Թեո. 5. 23 :

կատարեալ մարդուն՝ որ մարմին, հոգի և շունչ ունի՝ որբացման համար նախ շունչին, յետոյ հոգիին և հուսկ յետոյ մարմինին սրբացումը կարեւոր և անհրաժեշտ է։ Մենք կը պարտինք Աստուծոյ խոսքէն հասկնալ որ շունչի սրբացման համար բան մը պէտք է, իսկ հոգիին սրբացման համար ուրիշ բան մը և մարմինին սրբացման համար ալ դեռ ուրիշ մէկ բան պէտք է։ Հոռովմ. 10. 10 համարը կը ծանուցանէ այս մեծ ճշմարտութիւնը։ «Վասնզի սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու»։

Արդարութիւն և փրկութիւն զատ զատ իմաստ և գիրք ունին։

1. Արդարութիւն շունչին կը պատկանի։ Շունչին խաղաղութիւնը, արդարութիւնը, վերականգնացումը, սրտով հաւատալէ կախում ունի։ Սրտով հաւատալ՝ իտքի գիտութիւն չէ։ Գիտական ու իմաստասիրական եղբակացութիւններով՝ շունչին վերականգնումը և արդարացումը երբեք հնարաւոր չէ։ Սրտով եղած պարզ հաւատքը, լոկ իր հետեւանքներով կ'արտայայտուի։ Սիրտով եղած հաւատքը խաղաղութիւն և ալ զսրտիւն կը բերէ մարդու շունչին, և արարածը մասնակ' ընէ, ու կը միացնէ իր արարելին։ Ասիկա առնողը և եղողը գիտէ. վասնզի արդարութեան համար սիրտով կը հաւատանք։

2. Փրկութիւն, հոգիի կը պատկանի։ Մտքի, սիրտի և մարմնի կացութեամբ ու միտ թեամբ արտաքին մարդը կազմող և ապրեցնող զօրութիւնը կ'անուանենք հոգի։ Հոգին՝ շունչին վերականգնացումովը և կառավարութիւնովը կ'ընդունի փրկութեան փառաւոր ուրախութիւնը ու կրնայ վալելել գայն։

Փրկութեան համար բերնով խոստովանիլ, խոսքին պարտադրած մէկ գործն է։ Ասիկա չկրնար ըլլալ լոկ մտքով, ինչպէս նաեւ լռութիւնով և ծանրաբարոյութեամբ։ Համոզում, գոհացում և կամք միանալով, ար-

տայայտութիւն ծնանելու են : խոստովանութիւնը կը բղխի շունչի արդարութենէն , և լեզուի միջոցաւ փրկութեան՝ սիրտը և հոգին լեցնելն է : Նորէն կ'ըսենք , ասկա առնողը և եղողը միայն գիտէ , վասնզի փրկուելու համար բերնով խոստովանիլ էական է :

Շունչը որ արդարութիւն ունի , և հոգին որ փրկութիւնը ունի , անպատճառ յարաբերութեան և կապակցութեան մէջ ըլլալու է սրբացած մարմինի հետ : Եթէ ոչ մարդ չկրնար կատարեալ ըլլալ :

3. Մարմին : Մարմինի սրբացման և վերակենդանացման համար պէտք եղածը՝ սրտով հաւատքէ լեզուաւ խոստովանութենէ բոլորովին տալ բեր զօրութիւն մըն է : Անիկա զօրութիւն մըն է որ մեռելնելը կրնայ յարուցանել : « Իսկ եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջ բնակած է , ալ Անիկա որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց , պիտի կենդանացնէ ձեր մահկանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջ կը բնակի » : Հւոյմ. 8 . 11 :

Այս զօրութեան սուջն մարդ կը պարտի իր կամքը և որամաքանութիւնը Քրիստոսի ծառայեցնել և հպատակեցնել Պօղոսի պէս , առանց մարմինի և արիւնի խորհորդ հարցնելու : Բացարձակ պայման է մանկական պարզութեամբ հաւատալ խօսքին իւրաքանչիւր նախադասութեան : Այս երբորդ գործողութիւնով է որ արդարացած շունչը , փրկուած հոգին , և Քրիստոսի ծառայելով մարմինը բնական յարաբերութիւն և կապակցութիւն մը կ'ունենայ : Այն ատեն է որ ճշմարիտ հաւատքը , յաւիտենական յոյսը և սուրբ սէրը կ'արտաբայի մարդու վրայ :

Այս երբորդ գործողութիւնն է որ կատարեալ մարդ կ'արտադրէ , Ներսէս Շնորհալիներ , Լուսերներ , Գրիգոր Լուսաւորիչներ կ'ապրեցնէ : Հոգի , շունչ և մարմին կատարեալ մէկ մարդ կը կազմեն :

Մարմինը, հոգին, շունչը մէկ կողմ դիր: Մեղքն ալ երեք դործունէութիւն ունի որ է, մեղքին ներկայութիւնը, զօրութիւնը, եւ արդիւնքը կամ հետեւանքը:

1. — Մեղքին ներկայութիւնը: Մեղքը մարմնի թշնամին է: Անիկա մարմինը կը յուզէ: Անիկա կը տանի դէպի պատուոյ և առողջութեան կորուստը, աչքի, ականջի և անբարոյականութեան ախտերովը:

2. — Մեղքին զօրութիւնը: Մեղքը հոգիին թշնամին է: Անիկա հոգին մահուան կ'ենթարկէ, հպարտութեան և չարչարանքներու միջոցաւ: Մահը՝ հոգիին շունչէն բաժանումն է:

3. — Մեղքին հետեւանքը: Մեղքը շունչին թշնամին է: Անիկա կը տանի յաւիտենական տանջանքի, շունչը — Innate intelligence — որուն փրկիստիպայութիւնը՝ հասկըցուած չէ, ինչպէս իւր քտրականութեան որ անկատար անհատը նանչնալու կար դութիւնով կ'օժտէ, (տըրամարանելու չեմ ըսեր):

Ո՛վ բարեկամ, որ կը կարգաս այս ճշմարտութիւնը բոնել ուզածս հիմա կ'ուզեմ բացատրել հետեւեալ նմանութիւնով: Ծառ մը որ պտուղ կը բերէ, սա երեք յատկանքները կ'ունենայ: Անիկա ունի արմատ, տերևներ և պտուղ: Ծառ մը չկրնար պտուղ ունենալ, եթէ անոր արմատը չորցեր է: Անտերև ծառ մը չկրնար պտուղ ունենալ: Անպտուղ ծառը կը կտրուի և կրակը կը ձգուի:

1. Արմատը հաւատարմութիւնը: Անիկա ծառի նման մարմնոյ աչքերով չտեսնուած խորերու մէջ, դարերու վէմը և ճշմարիտ եկեղեցիին հիմը եղող Յիսուս Քրիստոսի փակչելու է. որպէսզի կարենայ զիրազրել հովերու և փոթորիկներու և այսպէս զօրաւոր մնալ:

2. Բերնով խոստովանութիւնը: Անիկա ծառին տերևներուն կը համապատասխանէ: Տերևները բաց կ'ըլլան ճշմարտութեան արեւին շողերուն, և Աստուծոյ խօսքին

ցօշի կաթիլներուն : Անոնց միջոցաւ ծառը կը մաքրուի
և սնունդ կ'ստանայ : Տերեւները՝ ծառին թոքերն են :
Բերնով խոստովանութիւն և վկայութիւն ալ , ճշմա-
րիտ քրիստոնեային թոքը կամ շնչառութեան գործիք-
ներն են :

Առանց տերեւի ծառ մը պտուղ չկրնար ունենալ :
Անանկ ալ առանց վկայութեան՝ հաւատացեալը պտուղ
չկրնար ունենալ :

3. ՊՏՈՒՎ : Իրական պտուղը , շունչը պակաս եղող
անհատը՝ կատարեալ մարդ ըլլալու համար արթնցնել
է : Անիկա արարածը՝ իր արարիչին ժառանգ ընել է :
Մարդը՝ օրէնքի ձեռքին մէջէն ազատելով , շնորհքի
մէջ դնել և հոն մեծցնել է :

Անոնք որ սիրտով հաւատքի՝ հաստատուն արմատը
չունին , և ոչ ալ բերնով խոստովանութեան տերեւները ,
որոնք տակաւին կը ջանան պտուղ բերել , ասոնք կը-
նա՞ն կատարեալ մարդ ըստիլ : Ուստի այս կարգը մի
չփոթեր : Շունչ , հոգի և մարմին , արմատ , տերեւներ ,
և պտուղ , սիրտով հաւատալ , բերնով խոստովանել և
ճշմարիտ մնայուն դործ և պտուղ :

Ամէն անոնք որ սիրտով կը հաւատան , Լստուծոյ
արդարներն են : Անոնք արմատ ունին : Երբոր արմատը
խորունկնայ Քրիստոսի մէջ , նախ տերեւներ և ապա
պտուղ անպայման երեւան կուգայ : Դուն սիրէ զայն և
անոր հետ միատեղ ապրէ եկեղեցիին մէջ :

Եթէ տեսնես մէկը որ վկայութիւնը չատ է , բայց
տակաւին պտուղը չտեսնուիր , վստահ եղիր թէ անիկա
արմատը ունի : Մառ մը եթէ արմատ չունի , տերեւներ
ալ չկրնար ունենալ : Համբարութեամբ աղօթքով և զգու-
շութեամբ նայէ , և տերեւներու բազմութեան մէջ տա-
կաւին տհաս և քիչ եղող պտուղները տես : Սիրէ այն
տկար հաւատացեալը , որուն համար Յիսուս Քրիստոս
մեռաւ : Անոր հետ աչակերտ եղիր : Քրիստոսի եկեղե-

ցիին մէջ: Բաց եղիր խօսքին ցողի կաթիլներուն, և ճշմարիտ լոյս եղող Քրիստոսի կարմիր արեան շողերուն: Յայնժամ ճշմարտութիւնը պիտի զիսնաք և ճշմարտութիւնը ձեզ ազատ պիտի ընէ: Ճշմարիտ լոյսին ճառագայթները կը մաքրեն, կը բուժին, կը վերանորոգեն:

1.— Կատարեալ մարդու, երեք տարրերէն արարին երեք անձերը կ'արտաքայլին:

2.— Կատարեալ մարդը, կատարեալ և ամբողջ Սուրբ Գիրք կ'ունենայ:

3.— Կատարեալ մարդը, կատարեալ հաւատք, կատարեալ արտայայտութիւն և կատարեալ ծառայութիւն կ'ունենայ:

Կատարեալ մարդիկ զարուս մարդոց կողմէն խաչուած, մերժուած և անարգուած են ու պիտի ըլլան, վասնզի անոնք կ'ազադակեն ու կը վկայեն թէ արդարութեան համար սրտով հաւատալ, և փրկուելու համար բերնով խոստովանիլ անհրաժեշտ և էական մէկ պայման է: Անոնք կ'ըսեն, «Ապաշխարեցիք, վասնզի արդար Աստուծոյ արդար դատաստանին օրը կը մօտենայ»:

Դուն կատարեալ մա՞րդ ես:

«Եւ ինք խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ, ու ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի մինչև մեր Տէր Բիսուս Քրիստոսի գալու ատենը»: Ա.ԹԵՍ. 5, 23:

Ըներ ազգին մէջ ի՞նչ զգալի և մեծ պէտք կայ կատարեալ մարդոց համար:

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԵԱԼ ԵՒ ՃՇՄԱՐԻՏ

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹԻՒՆ

Յիսուս կ'ըսէ, «Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, եթէ մարդ մը նորէն չծնանի չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել»։ Յովհ. 3. 3—5։ «Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ»։ Յովհ. 3. 7։ «Ես եմ դուռը, եթէ մէկը ինծմէ ներս մտնէ, պիտի փրկուի», Յովհ. 10. 9։ «Ես եմ բարի հովիւր, բարի հովիւր իր կեանքը ոչխարներուն համար կը գնէ»։ Յովհ. 10. 11։ «Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը և կեանքը, մէկը Հօրը քով չգար, եթէ ոչ ինծմով»։ Յովհ. 14, 6։

Յիսուս Քրիստոս յայտնապէս ըսած է թէ պիտի գտնուին առանց կեանքի, անմիտ և արուեստակեալ քրիստոնեաներ, գողեր և աւազակներ, որոնք չեն ուզեր այս կենսական ճշմարտութիւնները զիջել, ոչ ալ կրնորեն Պետրոսի, Պօղոսի և Ստեփաննոսի ցաւառիթ փորձառութիւնները, հապա կ'ուզեն լոկ իրենց մաքին տրամաբանութիւնով ապրիլ։ Յիսուս վարձկան կ'անուանէ բոլոր անոնք որ իր ասջև չեն խոնարհիր վերստին ծնունդ ունենալու համար, հապա կը բռնականաւորաւ մարմինէ ծնունդ առած կարգ մը աստուածարանական չոր վարդապետութիւններով։

Այս դասակարգէն եզոզ արուեստակեալ քրիստոնեաները իրենց մտքին և իրենց գիտական տրամաբանութիւնները աւելի գերազանց կը սկսեն քան մարդաբէնեքուն և նոյն իսկ Յիսուս Քրիստոսի խօսքերը։

Արդիականները որ եկեղեցիները կը մերկայենն Քրիստոսէ, պարզամիտ ժողովուրդն ալ կը զրկեն հետեւալ եօթը կենսական ճշմարտութիւններէ։

1. Գիտնալու (ոչ տրամաբանելու) առանձնաշնորհումէն։
2. Սուրբ Գրոց տառական ներշնչութեան ճշմարտութենէն։

3. Ամէն անհատի՝ մեղքով ծնանելուն և այդ պատճառաւ դատաւարտուած ըլլալուն ճշմարտութենէն :
 4. Ճշմարիտ հաւատքէ :
 5. Զրի փրկութեան փառաւոր ու բախումքէն :
 6. Ահաւան անխայթոց և լուսաւոր յոյսէն և ակնկալութենէն :
 7. Վերստին ծննդեամբ Աստուծոյ ժառանգ ըլլալու և յաւիտենական կեանքը վայելելու կարելիութենէն :
- Այս եօթը ճշմարտութիւնները իրարու շղթայուած են : Անոնցմէ մէկ օղակին վերցոյ իւր, բոլոր եօթն ալ կը կործանէ : Եթէ հաւատքի օղակը զողցոյի, մարդը առանց Աստուծոյ կը մնայ : Եթէ Բրիտանոսի արեամբ եղած փրկագործութիւնը գողցոյի, այլեւ բնաւ մէկ անհատ չկրնար Աստուծոյ ժառանգ ըլլալ :

Հիմա դիտէ սա դարձանալի և ցաւալի կացութիւնը : Եթեւ Երեսնամեակի ընթացքին ինքիս իմացած էր անցած դարերու մէջ, Ասոր թշնամիներուն կողմէն : Իսկ հիմա անիկա յարձակումներ կը կըրէ. անոնց կողմէն, որոնք երեսութապէս Սուրբ Գիրքի բարեկամները, քարոզիչները և ուսուցիչներն են :

Մեր շատ մը արդիական քարոզիչները կ'ըսեն թէ մենք ի հարկէ ստիպուած ենք Երեսնամեակի ընթացքին իրիւ մեծ անձնաւորութիւն, իրրեւ կրօնքի հիմնադիր և իւրեւ մեր առաջնորդը : Սակայն չենք կրնար ընդունիլ զիս իրրեւ կուսածին մէկը :

Եթէ Երեսնամեակի ընթացքին, յայնժառ Անիկա գերբնական մէկը կ'ըլլար : Քանի որ մենք հոգեպէս հօր մը սերունդն ենք, ուրեմն ? Իո՞ւր մեզի ժողովուրդ և շարանիք չեւ կրնար ըլլալ : Եթէ Երեսնամեակի հիմնադիր տարբեր և գերբնական մէկն է, ուրեմն Երեսնամեակի, Ասոր պէս մաքուր կեանք մը ապրիլ անկարելի պիտի նկատուի և ատիկա անիմաստ կ'ընէ յիշատակեալ կեանքի պատգամը, և ծառայութիւնը :

Այս խորհուրդը չի տակ և բանաւոր կ'երենայ, այդպէս չէ՞: Սակայն այսպէս ըսողներ, քիչ յետոյ կ'ուրանան ու կը մերժեն նաեւ Յիսուսի մեռելներէն յարութիւն առնելը, երկրորդ պայուստը, Աստուածութիւնը և Սուրբ Գիրքի ներշնչութիւնը: Վերեւ ըսածներուն սխալ ըլլալը և Յիսուսի կուսական ծննդեան կենսականութիւնը և կարեւորութիւնը քիչ յետոյ պիտի տեսնենք:

Ափսո՛ս որ մեր կրօնքի ուսուցիչներէն և առաջնորդներէն շատեր արգիականներու այս փոխանցիկ ախտէն վարակուած են: Սեր մէջ այս դասակարգէն եղողներ, կ'ստիպուինք յաւուր ըսելու որ իրենց խելքը, տրամաբանութիւնը և ուսումը, կը գերադասեն Յիսուսի պարզ, որոշ և կենսատու խօսքերուն:

Կրօնքի և հոգեւոր կեանքի կործանման պատճառները ասոնք են, վասնզի ասոնք ուղղափառ կ'երենան ու կը յարգուին պարզ և կրօնասէր ժողովուրդին կողմէն: Վասնզի ասոնք տակաւին մեր ամպիօններու վրայ կը կենան:

Երբոր հարցումներ կ'ընենք այսպիսի վերապատուելիներուն, անոնք կ'ըսեն, (ոչ թէ գործով կամ սիրտով, հասլա լոկ իրենց շրթունքներով), «Յիսուս Քրիստոսի կուսական ծնունդը, խաչելութիւնը, մեռելներէն յարութիւնը, երկինք համբարձումը, հրեշտակներու Գալիլեացիներուն բաժը, խօսքին արձանագրութիւնը, մարդկային ցեղին մեղքով ծնած ըլլալը, Յիսուս Քրիստոսի փրկիչ ըլլալը, վերստին ծննդեան վարդապետութիւնը, հաւատքով արգարացում, և խոստովանութեամբ փրկութիւն՝ մեծամեծ և անհաւատակելի ճշմարտութիւններ են»:

Այն ատեն կ'ըսենք իրենց, «Յարգելի Տէր, դուք ինչպէ՞ս ձեր խորհուրդը ի գործ չէք դնել»: Այն ատեն կ'ըսէ, «Ատ ինծի վերաբերեալ անձնական խնդիր մըն է: Մեծամեծ գիտուններու հալեցողութիւնները, և աստ-

ուածարտ՝ ական դպրոցներու քննադատ ուսուցիչները, ուղեղս և հաւատքս յեղաշրջեցին: Ձոր օրինակ, կ'ըսուէի թէ Ռիսուս Բրիտոս օր մը յանկարծ պիտի գայ, հրեշտակապետին ձայնովը և իր հրեշտակներովը և իր տմենակարող զօրութիւնովը: Հաւատացեալներ պիտի գտնուին սրոնք Անոր պիտի հանդիպին օղին մէջ: Բայց լորը միատեղ երկրի վրայ պիտի գան ու երկրի թաղաւորներուն վրայ պիտի իշխեն: Յիսուս պիտի քաղմի Դաւիթի աթոռին վրայ: Ասոնք գրուած են մարգարէներու գիրքերուն, ինչպէս նաեւ Նոր Կտակարանի մէջ: Սակայն ես այս բաները չեմ կրնար հաշտեցնել իմ մըտքիս ու տրամաբանութեանս հետ: Ես չեմ կրնար պընդել և ըսել թէ բոլոր գրուածը ընդունելու ենք ճիշտ եղածին պէս: Ես չեմ կրնար այդպէս հաւատալ, և այդպէս ալ քարոզել»:

Ահա այսպէս կ'ըսեն ու չեն կրնար տեսնել, իրենց գործերուն, և իրենց դաւանանքին միջև եղած հակասութիւնը:

Ասանկ մէկու մը ըսէ, «Յարգելի Տէր, ուրեմն դուք Աստուծոյ Խօսքին գերբնական մասին, կուսակաւն ծընունդին կը հաւատաք: Սակայն չէք հաւատար շատ բնական եղող մասերուն, այսինքն Փրկչին տեսանելի մարմնով գալուն և երկրի վրայ տեսանելի թագաւորութիւն մը կազմելուն»: Եւ քիսոքին մէկ մասը սորված էք, սակայն ուրիշ մասը հասկնալ և սորվիլ չէք ուզեր: Ըսել է թէ քիսոքին մէկ մասը կ'ընդունիք և միւս մասը կը մերժէք»:

Ախոր այս է, Յիսուսի ըսածներուն չհաւատալ: Արդիականներուն ախտն ալ անհաւատութիւն է:

Եթէ այս խօսակցութիւնը շարունակենք ա՛յ իկա այս պէս կ'արտայայտուի քեզի, «Մենք մի խորհիր թէ ամէն բան գիտեմ և միայն քու ըսածդ է շիտակը»: Դուք ալ ի պատասխան ըսէ անոր, «Շարգելի Տէր, մենք շատ

բաներու վրայով չենք խօսիր, մէկ բանի վրայով կը խօսինք: Մէկ անձի վրայով, այսինքն Յիսուս Քրիստոսի վրայով կը խօսինք, որուն համար կ'ըսէք թէ կը հաւատաք և զՍյն կը քարոզէք: Ուստի հաճեցէք դադարիլ անձի վրայ յալ ձապում ընելէ, ու շարունակենք մեր խօսակցութիւնը:

Սակայն անիկա քեզի պիտի ըսէ, «Ոչ, ոչ, ինձի ի՞նչ պէտք է: Լուծութիւնը շատ լաւ բան է: Մենք չենք կրնար գիտնալ: Ես այդպէս չեմ տեսներ, և չեմ կրնար տեսնել կ'ըսեմ ու խնդիրը կը գոցեմ: Ես Պետրոսի, Պօլոսի և Ստեփաննոսի պէս անմտաբար չեմ կրնար գործել: Ես՝ անմահ հոգիներու փրկութեան համար, իմ գաւազներուս փրկութեան համար, (իրը թէ) զժողով կայ ըսելով և իցիւ թէ ձեր տեղը ես Քրիստոսէ նշով-ուած ըլլալի ըսելով՝ չեմ կրնար գործել»:

Անիկա նորէն կ'ըսէ. «Ոչ, ոչ ես չեմ կրնար աղա-ղակել ու ըսել մարդոց որ նք իրենց եկեղեցւոյ ան-դամ ըլլալուն կ'ապաւինին և իրենք զիրենք մեղաւոր-ներու հետ բողոքատելով, իրենց բարեգործութիւննե-րուն վրայ կը շինուն, ես չեմ կրնար Սուսուծոյ Խօսքի ցուցնելով ըսել անոնց, դուք ապականած սերունդ էք, դուք մեղքի մէջ ծնած մեղաւորներ էք. դուք օրէն-քով և բնութեամբ յաւիտենական մահուան դատա-պարտուած էք, ի՞թէ ճշմարտապէս չէք ապաւխարեր, և հրապաւակաւ ին խոստովանութեամբ թիտոս Քրիս-տոսի փրկագործութիւնը և արիւնը չէք ընդունիր ձեր սրտերուն մէջ, և այսպէս չէք ծնիր Սուրբ Հոգիէն, դուք ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մնաք և յաւիտենա-կան կորստեան պիտի հասնիք: Ես չեմ կրնար այսպէս ըսել: Անիկա մարդոց հաճելի չկար, ոչ ալ իմ գործիս կուգայ: Այս բանէն հակառակութիւն յառաջ կու-գայ: Միթէ Ստեփաննոսը չքօրկոծեցի՞ն այդպէս ըսե-լուն համար: Ի՞նչ պէտք է ինձի: Աւելի լաւ է սփերու-

պէս խորագէտ (խաբերայ) ըլլալ, և մեծամասնութեան համակրանքը և յարգանքը չափիլ, ու 5, 10, 15 տարի եկեղեցիի մէջ մնալ և ամպիոնէն փակչիլ» :

Աւա՛ղ, մէկ կողմէն այսպէս խօսող և այսպէս ապրող, ու միւս կողմէն ալ «Յիսուս Քրիստոսի երեւելի գործաւորներէն մէկէն ալ ես եմ» ըսող կրօնական առաջնորդներ մեր մէջ պակաս չեն : Գործը աւելի ազդեցիկ և աւելի պիտի ազդէ քան լեզուաւ խոստովանութիւն : Դուք այսպիսի մէկ գործաւորը քաջալերողներէ՞ն ես :

Ճշմարիտ եւ անկեղծ եղողներ : Մեր մէջ եղող ճշմարիտ քրիստոնեաներէն շատեր, ինծի պէս տկար և հասարակ մարդիկ են որոնք բարձր ուսումի առանձնաշնորհումները չունին : Սակայն մենք Տէրոջ շնորհքով գիտցանք թէ մեզքով ծներ ենք և մեղաւոր ենք : Մենք փորձառարար գիտցանք Սուրբ Գիրքի պարզ և կենսական ճշմարտութիւնները : Մենք հասկցանք մարմինի անցաւոր և հոգիի յաւիտեանական ըլլալը : Մենք տեսանք մեր մեծ պէտքը Յիսուս Քրիստոսի և Անոր խաչին, արեան, փրկագործութեան և բարեխօսութեան համար : Սիրտով հաւատացինք և ապաշխարեցինք և այսպէս Յիսուս Քրիստոսը սիրտով ընդունեցինք իբրեւ մեր անձնական Փրկիչը :

Քանի որ Սուրբ Հոգւոյն մեր մէջ գոյացուցած ներքին և Սուրբ Գրային հաստատուն փորձառութիւնը ունինք, ուստի մենք ստիպում կ'զգանք շինութեան համար խօսելու ինչ որ տեսանք և շօշափելու սուտիճան դիտցանք :

Երբ ես մեղքի և յանցանքներու մէջ մեռած էի, Անիկա իր անհուն սիրով խաչուեցաւ իմ տեղս և ինծի համար : Ան՝ յարութիւն առաւ իմ տեղս և ինծի համար, որպէսզի ես ունենամ փոխանորդ մը և Փրկիչ մը ու Աստուծոյ խօսքին հաւատալով և վերստին ծնունդի

փորձառութիւնը ունենալով, կարենամ վայելել Աստուծոյ ողորմութենէն շնորհուած ձրի փրկութիւնը և յաւիտենական կեանքը:

Ո՛վ դուք որ ձեր մարդկային սրամարանութիւնը Քրիստոսի և Անոր խօսքին կը գերադասէք, գիտցէք որ արարիչը այնչափ սիրեց ինկած մարդկութիւնը որ իր միածին Որդին տուաւ, որպէսզի ամէն ով որ զէյն կ'ընդունի, ունենայ ոչ թէ Օրինակ մը կամ շաղկապ մը, հապա ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ, և այսպէս ժառանգ ըլլայ: Որչափ ժամանակ որ ժառանգը տղայէ, (Գաղ. 4. 1—17), և քանի որ Յիսուս Քրիստոս Փրկչին պէս կոչուէ ծնած չէ, հապա հողէղէն հօր մը զաւակն է, անիկա չկրնար ապրիլ ճիշտ փառաց Տէրը եղող Յիսուսի պէս: Հողեղէն արարածէ մը ճիշտ Յիսուսի պէս կատարեալ և մաքուր կեանք ակնկալող մէկը, անմտաբար կը խորհի և կրօնքի ճամբուն մէջ պիտի դալթակղի: Վասնզի Յիսուս Քրիստոս մեզի համար տրուած լսկօրինակ մը չէ, հապա նաև փոխանորդ մըն ալ է: Ա. Յովհ. 1. 8—10:

Երբոր կ'սկսինք վկայիլ այս ճշմարտութիւններուն, մեր հոգեւոր առաջնորդներէն և եկեղեցական պաշտօնեաներէն շատեր, կ'սկսին մեզի բարկանալ, իբր թէ նոր և օտար վարդապետութիւններ կը հնարենք, և մեզի կ'ըսեն. «Հերիք է այդչափը, այլևս լուէ: Նախ Յիսուսի նման կեանք մը ապրէ, և անկէ յետոյ ըսէ փրկութիւն, փրկութիւն, փոխանորդ և ներկայացուցիչ: Նախ ապրէ, ապա խօսէ: Կան երրեքն հոգեւոր պաշտօնեաներ որոնք նոյն իսկ կը նկոմնեն այսպէս խօսողները: Ասոնք կը խորհին թէ հոգեւոր ճշմարտութիւններու համար վկայողներ, ամէնն ալ մոլորած են:

Նորէն կ'ըսենք անոնց խոնարհաբար. «Յարգելի Տէր, կ'աղաչենք տգիտաբար մի խօսիք: Դուք և ևս մեր ամէնն ալ հողեղէններ ենք: Յիսուս անշուշտ հիմ-

նովին տարբեր է մեզմէ : Մենք կարող չենք Անոր հետ չափուիլ : Մենք բարի կեանքով, փրկւթիւն և Աստուծոյ ժառանգ ըլլալ չենք կրնար ակնկալել» :

Օրէնքի գործերով արդարանալու յոյսը չունենալնուս համար էր որ Յիսուս Քրիստոս մեր փոխանորդը և ներկայացուցիչը եղաւ : Գալ. 3. 1—2, 24 : Անիկա մեղաւորը սիրեց : Լաւ նայէ, բարի կեանք ապրողները չըսեր : Հապա մեղաւորը սիրեց : Ան որ «մեծ է ողորմութիւնով, իր առատ սիրոյն համար որով մեզ սիրեց, երբ յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց» : Մեզ՝ այսինքն զանոնք որ ընդունած են զԱյն իբրեւ իրենց փոխանորդը և ներկայացուցիչը : «Դուք չնորհքով փրկուած էք» : Եփես. 2. 4—10 : Դուք կ'ըսէիք թէ Աստուծոյ խօսքին կը հաւատաք : Ուստի գիտցէք որ մեր փոխանորդը և ներկայացուցիչը գերբնական և ամենակարող Յիսուս Քրիստոս է : Անիկա մեզ մեր գիտցածէն և հասկցածէն աւելի կը սիրէ :

Կ'աղաչեմ որ զիս սխալ չհասկնաս : Ան որ Աստուծոյ մէջ ծնած է, զիտութեամբ և կամաւ չմեղանչեր : Հապա իր անձէն և Սատանայէն խաբուելով կը մեղանչէ : Իր խաղաղութիւնը և իր ուրախութիւնը կը կորսնցնէ : Ուսկայն Անոր սերմը, իմ փոխանորդիս և ներկայացուցչիս սերմը անոր մէջ կը մնայ : Յիսուս իր սիրով և իմաստութեամբը կը խրատէ, կը յանդիմանէ, կը պատժէ : Ան խոստացած է զանիկա վերցնել և կարող է իր խոստումը կատարելու :

Իմ չար և հողեղէն մարմինս, աշխարհային ցանկութիւններ միջամտելով, բանը խեղդեցին : Յովհ. 1. 1—14 : Այս է բանը : Ես ալ մեղքի գահավէժէն իյնալով ջարդ ու փշուր եղայ : Ուսկայն իմ փոխանորդս և ներկայացուցիչս բռնեց զիս : Շատ կարեւոր դասեր տալով արթնցուց զիս : Անիկա հաւատարիմ է իր խոստմանը մէջ և կարող է գանոնք կատարելու : Յաւիտեան

փառք ըլլայ Անոր :

Յիսուս իրեններուն եկաւ և իրենները չընդունեցին զԱյն Սակայն որոնք որ զինքը ընդունեցին , անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու : «Վասնզի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցաւ , և այս ոչ թէ ձեզմէ է հապա Աստուծոյ պարգեւն է : Ոչ թէ գործերէն , որ մէկը չպարծի : Վասնզի մինք Անոր ձեռագործն ենք Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած , բարի գործերու համար , որոնց Աստուած առաջարկէ պատրաստեց մեզ , որպէսզի անոր մէջ քալենք» : Եփես . 2 . 8—10 :

Ուստի Յիսուս Քրիստոս ոչ թէ լոկ օրինակ և շաղկապ ըլլալու համար եկաւ , հապա գործ մը , այս , բարի գործ մը ընելու համար եկաւ , որ կարող ալ է դայն ընելու :

Անիկա Պաղեստինի մէջ մեր ուսուցիչը և մեր մարգարէն է : Գողգոթայի վրայ մեր փոխանորդը և մեր Փրկիչն է : Իր մեռելներէն յարութեամբ՝ մեր փոխանորդը , մեր ներկայացուցիչը և մեր քահանայապետն է : Իր զրկած Սուրբ Հոգիով՝ մեր լոյսն է որ ամէն բան , նոյնիսկ Աստուծոյ ծածուկ խորհուրդները կը յայտնէ : Անիկա է մեր Եհովա արարիչը , թագաւորաց թագաւորը որ նորէն պիտի գայ երկրորդ անգամ :

Անոնք որ 66 գիրքերէ կազմուած ամբողջ Սուրբ Գիրքը չեն ընդունիր , ոչ ալ կը հաւատան Սուրբ Հոգւոյն զօրութեան , և հետեւարար չեն կրնար վայելել Անոր օրհնութիւնները , անոնք որ յայտնապէս կամ ծածկաբար կը քարոզեն թէ Յիսուս Նազովրեցին հոգեբանութեան և բարոյագիտութեան մեծ ուսուցիչն է , բոլոր անոնց և ակնհայտ գրաւելու փափաքող բոլոր մեր արուեստակեալ Քրիստոնեայ վերապատուելիներուն վերջին անգամ ըլլալով կ'ըսենք : Եթէ Յիսուս կոչէ ծնած չէ , եթէ Անիկա յարութիւն տուած և երկինք համբարցած չէ , ճամբան , ճշմարտութիւնը և կեանքը ես եմ՝ ըսողը եթէ իր խօսքին Տէրը չէ , եթէ

Անիկա երկ որդ ա՞գաս չպիտի դաշ, եթէ Անիկա իր ըսածին պէս տիեզերքի բացարձակ կառավարիչը, մեր Արարիչը և ամենակարող և հովան չէ, անշուշտ Սուրբ Դիրքը սուտերով լիցուած գիրք մըն է, և ձեր Նազովրեցի Բիսուսը ստախոս ու դատարկարան մէկն է։ Դուք ա՞յսպիսի մէկ Բիսուս կը քարոզէք։ Եթէ այդպէս ըլլար, ձեր քարոզած Նազովրեցի Բիսուսը իբր մեծ անձնաւորութիւն և կրօնքի հիմն-գիր ու աստճնող չ'ըզուինի բոլորովին անբնական բան մըն է։ Ասիկա լոկ խաբուիլ և ժողովուրդը խաբել է։

Անոնք որ գիտուն ենք՝ ըսող յիմալներուն եզրակացութիւնները Աստուծոյ խօսքին և Բիսուս Փրիստոսի յայտարարութիւններուն կը գերաւանեն, անոնք եթէ ունին անկեղծութիւն և հաւատարմութիւն, կը պարտին անմիջապէս վար իջնել Բիսուս Փրիստոսի բեմէն և ակոռներէն։

«Այլ Աստուած, մարդը ի՞նչ է որ զանիկա կը իշես»։ Հողեղէնէ ծնած ա մէն անհատ, իր ամենարարձր գիտութեան և փիլիսոփայութեան հետ մէկտեղ, տակաւին շատ սահմանաւոր, շատ նուաստ և մեղաւոր է։ Հռովմ. 3. 9—10։

Անոնք որ ճշմարտապէս ապաշխարած և սիրտով հաւատացած չեն, ու յայտնապէս գնին չեն խոստովանիր, իրենք զիրենք ճշմարիտ լոյսի մէջ չեն կրնար տեսնել։ «Եւ Բիսուս պատասխան տալով անոնց ըստ, դուք մոլորած էք, որոշ գիրքերը զիսկ, ոչ ալ Աստուծոյ զօրութիւնը»։ Մատթ. 22, 29։

Այս ժամանակուոր և արուեստակեալ Փրիստոնեաները, մոլորելով և մոլորցնելով աւելի պիտի վատթարանան։ Մտքով հասկնալ և լեզուով խօսիլ ու զայն բացատրել մէկ բան է, իսկ իր բացատրած ու քարոզած բանը զիսկալ բոլորովին ուրիշ մէկ բան է։ Գիտնալու համար անձնական փորձառութիւն, և ես գիտեմ թէ որու հաւատացեր եմ՝ ըսել բացարձակ պայման է։

հաղորդակցութեամբ և որոնք ոչ թէ սրտով, հապալով մտքով քրիստոնեայ եղած են՝ ժպիտ կամ վկայութիւն չունին։ Այն հոգեւոր պաշտօնեաները որոնք կը հակառակին ժպիտի և վկայութեան, յայտնապէս այս ակտով վարակուած են։

Միւս կողմէն, անոնք որ սրտի և արեան հաղորդակցութեամբ, ունին մեղաց թողութիւնը որ Բրիստոտով է, ինչպէս նաև Սուրբ Գրային ու հաստատուն վստահութիւնը, որ Սուրբ Հոգիով է, չեն կրնար ծածկել իրենց երախտապարտութիւնը։ Այո, անոնք կ'ստիպուին ըսել, «Այն ամենակարող Տէրը իմ միակ փրկիչս և պաշտպանս ալ է»։ Բիշէ Տէրով աշակերտները որոնք ըսին, «Մենք զայն որ տեսանք ու լսեցինք, չենք կարող չխօսիլ»։ Գործք. 4. 20։

Ինչ ահաւոր բան է յիմար ըլլալ և գիտուն ենք ըսել։ Սիրելի ընթերցող, ուշադրութիւն բռն սրտիդ, վասնզի կենաց աղբիւրը անկէ է։ Սիրտը՝ արեան միջոցաւ և արեան համար ոտեղծուած է։ Անիկա է կենաց աղբիւրը։ Երբ սիրտը արիւնէ զատուի, ու երբ արիւնը սիրտէ զատուի կեանք չկրնար ըլլալ։ Անանկ ալ երբեք, կամ դուն անջատուած ենք Աստուծոյ համար ըստեղծուած ենք։ Դուն Աստուծոյ զատ ապրելով, չես կրնար կեանք և խաղաղութիւն ունենալ։ Եթէ դուն Աստուծոյ հետ կենդանի հաղորդակցութիւն մը չունիս, Բրիստոսի արեան միջոցաւ, եթէ Յիսուս Բրիստոսի արիւնը, որ կենաց աղբիւրն է, չես ընդունած քու սրտիդ մէջ, դուն անշուշտ մարմինով ապրող մարմին մըն ես։ Դուն Աստուծոյ առջև անմիտ և անկենդան մէկն ես։ Ուստի չես կրնար տեսնել և գիտնալ զԱստուծոյ և Ինոր ամենակարող զօրութիւնը։ Յովհ. 3, 6—7 համարները գործնականապէս զիջեալդ անհրաժեշտ պէտք մըն է։

Աստուծոյ կողմանէ զեպանութիւն ընելով կ'աղաչենք ձեզի որ եթէ տակաւին արուեստակեալ և երկրային Քրիստոնէութեան հետապնդումները չսխալ ձգէք, եթէ տակաւին Քրիստոսի վերաբերեալ աթոռներու վրայ պիտի բազմիք՝ արգարութեան, հաւատարմութեան և հաստատամտութեան Տէրոջ, Եհովայի հետ այլևս անմտութեամբ մի՛ վարուիք:

Ձեր կրօնքի ուսուցիչը եղող Յիսուսէն աւելի մեծ ըլլալու մի՛ յանդգնիք: Ձեր եկեղեցիները և Տերոջ գործը ձգեցէ՛ք անուս ձկնորսներու՝ որոնք հաւատք ունին: Անիկա կարող է Սաղոսները Պօղոսի փոխելու: Ուստի կ'ուզե՞ս տեսնել քու մեծ պատասխանատուութիւնդ: Կ'ուզե՞ս գիտնալ քու մեծ առանձնաշնորհումներդ և վայելել զանոնք:

Աստուծոյ խօսքը և գիտութիւն մահչեն ճանչնար: Ուստի ով սիրելիս, որ անմահ հոգիի պատասխանատուութիւնը ունիս՝ Դուն ո՞ր դասակարգէն ես: Դուն ժամանակաւոր և արուեստակեալ ես: Քու իրական և յաւերժական կեանքդ, վկայութիւնդ և ծառայութիւնդ որոշ և կենսատու է: Դուն ունի՞ս Սուրբ Հոգւոյն պարգեւը և հոգիներ փրկելու մեծ եռանդն ու խորունկ փափաքը:

Կեանքը արեան մէջ է: Եթէ արիւննով ներում և հաշտութիւն ունենալ կ'ուզես, եթէ կ'ուզես ասիկա զիսնալ և վայելել, Աստուծոյ խօսքին և Դողդոթայի դէմ (հակառակ) աղօթելու մի ջանար: Հապա ճանչցիր քու մեծ պէտքդ Քիստու քրիստոսի չարչարանքներուն, խաչին, արեան և փրկագործութեան համար: Յիսուս Քրիստոսը, իւր արիւնով և փրկագործութեամբ ընդունէ քու սրտիդ մէջ: «Անոր որդւոյն Քիստու Քրիստոսի արիւնը մեզ ամեն մեղքէ կը սրբէ»: Թուգ. 1. 7:

«Ո՛վ Հայր, աքորիչ երկնի և երկրի, կսլմնցայ Դուն Սօղոսներէ Պօղոսներ ստեղծէ: Դուն իւրեքներէ ստեղծէ»:

ծէ։ Կաղաչեմք քեզի, Անուանդ փառքին համար, անմահ
հոգիներու փրկութեան համար, իմ փոխանորդս և ներ-
կայացուցիչս Յիսուս Քրիստոսի անունով կը խնդրեմ,
ամէն»։

«Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան
որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի»։
Ա. Յովհ. 5. 12։

ՖԻՅԱԹԸ 25 ՄԷՆԹ ՕԼՈՒՊ, ՀԱՍԸԼԱԹԸ ՏԱԽԻ ՄԻԼ-
ՐԻԱՏԱ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ՄԻԻ ՀԹՍԸ ԷՎԼԱՏ ՈՒԼԼԱԶՍ ՄԻՏ
ՕԼԱՃԱԳ ՏԸՐ:

ԳԻՆՆ Է 25 ՄԷՆԹ ԵՒ ՀԱՍՈՅԹԸ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ
ՄԻԻՐԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԿԱՐՕՏԵԱԼ
ԶԱԻԱԿՆԵՐՈՒՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653080

